

การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
ของ
สุชีรา เลี้ยงสมบูรณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
เมษายน 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
ของ
สุชีรา เลี้ยงสมบูรณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

เมษายน 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ
ของ
สุชีรา เลี้ยงสมบูรณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
เมษายน 2553

สุชีรา เลียงสมบูรณ์. (2553). การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะ
แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชรี ตรีโลจน์วงศ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้และเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ
การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ
นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ชั้นปีที่ 4-5 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 161 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC ++ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test สรุปได้ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นิสิตมีการใช้ในระดับน้อย สำหรับสื่อตีพิมพ์ที่มีการ
ใช้ในระดับสูง 4 ข้อ ได้แก่ หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ
วารสารวิชาการภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบการใช้ จำแนกตามเพศ
ชั้นปี และระดับผลการเรียน พบความแตกต่างในตัวแปรชั้นปี คือ นิสิตชั้นปีที่ 4 มีการใช้มากกว่า
นิสิตชั้นปีที่ 5

2. การใช้แหล่งสารสนเทศ พบว่า นิสิตมีการใช้ในระดับน้อย สำหรับแหล่งที่มีการใช้
ในระดับสูง 7 ข้อ ได้แก่ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสบการณ์
แนวความคิด/ความรู้ของตนเอง เพื่อนร่วมชั้นเรียน อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ ฐานข้อมูล
ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Accessmedicine ฐานข้อมูล proquest ฐานข้อมูล Sciencedirect เมื่อ
เปรียบเทียบการใช้แหล่ง จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน ไม่พบความแตกต่างในทุกตัว
แปร

3. ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นิสิตประสบปัญหาในการในระดับปานกลาง
สำหรับปัญหาการใช้อยู่ในระดับสูง 17 ข้อ ได้แก่ หนังสือมีสภาพเก่า / ชำรุด หนังสือมีจำนวน
ไม่เพียงพอ หนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน หนังสือที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ
หนังสือที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย หนังสืออ้างอิงมีจำนวนไม่เพียงพอ หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า/
ชำรุด หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย
วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ ไม่ทราบแหล่ง
จัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น
OPAC มีจำนวนน้อย ไม่มีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ให้พร้อมใช้ พื้นที่
ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ และไม่มีบริการถ่ายเอกสาร เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้ จำแนก
ตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน พบความแตกต่างในตัวแปรเพศ คือ เพศหญิงประสบปัญหา
การใช้มากกว่าเพศชาย

THE USE OF INFORMATION RESOURCES AND INFORMATION SOURCES OF
MEDICAL STUDENTS' SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
SUCHEERA LAINGSOMBOON

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University

April 2010

Sucheera Laingsomboon. (2010). *The Use of Information Resources and Information Sources of Medical Student' Srinakharinwirot University*. Master's Project, M.A. (Library and Information Science). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst Prof Nusharee Trelojwong.

The purpose of this study is to learn and compare different methods of using media resources, how to use a media source, and problems that may occur in using media resources of medical students at Srinakharinwirot University. Subjects are categorized into sex, years, and their GPA. The subject of choice are 161 medical students in years 4-5. Data is gathered in the format of questionnaire forms. Data analysis is done by SPSS/PC ++, using the statistical analysis t-test gave the conclusion that:

1. The use of media resources by Medical students years 4-5 are at a low level. Amongst the 4 most popular books categories – Thai text books, English text books, Thai literary reviews, English literary reviews- when in comparison between sex, year, and GPA, significant data found that 4th year students have more overall usage of these resources than 5th year students.

2. The use of media source by Medical students years 4-5 are at a low level. Amongst the 7 most popular sources – the medical school library, personal experience, classmates, teachers and staff, Mc Graw-Hill, Access medicine, proquest, and Sciencedirect database. When compared, no difference in usage were found between all groups.

3. 17 problems that occurred in using media resources were rated as moderate problems: The books are old/worn, too few books, books are not updated, the books available are not relevant, there is no variety of books, not enough citations, citations are old/worn, citations are not updated, citations are not relevant, not enough literary reviews, literary reviews are not relevant, the source is not easily accessible, internet problems, few computers, lack of connection between media resources, small library, and no photocopying service. When compared, more female students encounter these problems more than male students.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะ
แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของ สุชีรา เลี้ยงสมบูรณ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชรี ตริโลจน์วงศ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ ดร.อารีย์ ชื่นวัฒนา)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชรี ตริโลจน์วงศ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์อรทัย วารีสอาด)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ อัครา บุญทิพย์)

วันที่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชรี ศรีโลจนวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งมาโดยตลอด และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อรทัย วารีสอาด กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ นายแพทย์ชัยพฤกษ์ กุสุมาพรรณโยธยา อาจารย์ภาควิชา วิสัญญี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นางสาวพรทิพย์ อาณาประโยชน์ หัวหน้างานห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล นางกฤษณา มุลานนท์ หัวหน้างานห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่าให้แก่ผู้วิจัยจนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

สุชีรา เลียงสมบูรณ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมุติฐานในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ	10
ความหมายของทรัพยากรสารสนเทศ	10
ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ	10
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ	11
ความหมายของแหล่งสารสนเทศ	11
ประเภทของแหล่งสารสนเทศ	11
ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	11
ประวัติห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	11
ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	12
งานบริการของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	13
สถิติการใช้บริการ	14
ปัญหาการใช้บริการ	14
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก	15
ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก	15
กระบวนการและขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก	17
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในต่างประเทศ	20
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในประเทศไทย	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	23
ความคิดเห็นของอาจารย์ ต่อการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	25
จุดเด่นของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก.....	26
จุดอ่อนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	27
งานวิจัยในประเทศ.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	70
สมมติฐานในการวิจัย.....	70
วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	88
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	97

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งตาม เพศ ชั้นปี.....	38
2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
3 วิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ.....	38
4 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	39
5 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ.....	41
6 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามชั้นปี.....	43
7 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับผลการเรียน.....	45
8 การใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.....	47
9 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ.....	49
10 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามชั้นปี.....	52
11 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับผลการเรียน.....	54
12 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	57
13 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ.....	60
14 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามชั้นปี.....	63
15 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับผลการเรียน.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การมีสุขภาพดีเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งของชีวิตมนุษย์ ดังพุทธสุภาษิตที่ว่า “อาโรคยา ปริมาลาภา ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ” ดังนั้นจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้คนไทยทุกคนมีสุขภาพดีไม่เจ็บป่วย รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบาย “หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า” ขึ้น โครงการนี้ รัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบจัดให้มีระบบการบริการสาธารณสุขให้เข้าถึง ประชาชนทุกคนครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ แต่จากการศึกษาสภาพความเป็นจริงแล้ว การเข้าถึง บริการสาธารณสุขของไทยพบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จ อันเนื่องมาจากสภาพปัญหาความขาดแคลน แพทย์และปัญหาความเหลื่อมล้ำในการกระจายแพทย์ตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ ส่งผลให้มีพื้นที่ที่มี แพทย์หนาแน่นและพื้นที่ที่ขาดแคลนแพทย์ ทั้งในด้านประสิทธิภาพและความเป็นธรรมของระบบ บริการสุขภาพ อันถือเป็นปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จ และความล้มเหลวของการขยายความครอบคลุม ของระบบประกันสุขภาพ โดยกองแผนงาน กระทรวงสาธารณสุขได้ประมาณการว่าในปัจจุบันมี แพทย์อยู่ในระบบบริการสุขภาพประมาณ 25,600 คน โดยหากเทียบกับความต้องการแพทย์ที่เคย ประมาณการไว้ก่อนหน้านี้จะมีโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จะพบว่ายังขาดแคลนแพทย์อยู่ ประมาณ 4,500 คน ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยยังถือว่าขาดแพทย์อีกเป็นจำนวนมาก คิดเป็น อัตราส่วนแพทย์ 1 คนต่อประชากร 1,600 คน แต่ที่เหมาะสมน่าจะเป็น 1 ต่อ 800 คน (ทักษพล ธรรมรังสี. 2550: ออนไลน์)

เพื่อสนองต่อนโยบายรัฐบาลในการแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้รับอนุมัติให้ก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นในปี พ.ศ. 2528 แบ่งออกเป็น 17 สาขาวิชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์ของประเทศชาติ และได้สร้าง โรงพยาบาลเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2538 ขึ้นมารองรับการขยายตัวของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้ชื่อว่า “ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เป็นอาคาร โรงพยาบาลขนาด 500 เตียง ประกอบไปด้วยห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องประชุมและห้องสมุด เป็นต้น เพื่อการศึกษา การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม บริการด้านการแพทย์แก่ประชาชนทั่วไป และใช้เป็นสถานที่สำหรับการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติ การฝึกอบรมให้แก่นิสิตคณะ แพทยศาสตร์รวมถึงคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่นๆ (นคร สมบูรณ์วิทย์. 2548: 32)

การผลิตบัณฑิตทางการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดระยะเวลาการศึกษาหลักสูตรไว้ 6 ปี โดยแบ่งการเรียนเป็น 3 ระยะ ได้แก่ (สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ. 2550: สัมภาษณ์)

ระยะที่ 1 คือชั้นปีที่ 1 เรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน

ระยะที่ 2 คือชั้นปีที่ 2-3 เรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ หมวดวิชาพื้นฐานเฉพาะแพทย์

ระยะที่ 3 คือชั้นปีที่ 4-6 เรียนที่ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้แก่ หมวดวิชาคลินิก

การเรียนการสอนของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-5 จะเน้นแบบบูรณาการ ประกอบด้วย การบรรยาย การฝึกปฏิบัติกับคนไข้ โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งให้นิสิตแพทย์มีความสามารถและเจตคติในการแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อความหมาย แก้ปัญหาได้ และมีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเรียกว่า วิธีการเรียนการสอนแบบ พีบีแอล (PBL= Problem Based Learning) หรือการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เริ่มต้นด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นโดยแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ จากแหล่งวิทยาการที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

การเรียนแบบพีบีแอล มีลักษณะสำคัญคือ ผู้สอนจะนำปัญหาทางคลินิกมาให้ นิสิตแพทย์อภิปรายกันภายในกลุ่ม โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่แนะนำ ขณะที่ นิสิตแพทย์อภิปรายปัญหา อาจารย์จะคอยเป็นผู้อธิบายให้กลุ่มนิสิตแพทย์เข้าใจในระบบการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และเป็นผู้สนับสนุนการเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียน กระตุ้นให้กลุ่มนิสิตแพทย์เกิดการเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจต้องพบกันสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ครั้งละประมาณ 3 ชั่วโมง เพื่อทำความเข้าใจหัวข้อปัญหาที่จะศึกษาแล้วตั้งประเด็นการเรียนรู้ออกมา เพื่อนำไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำกลับเข้ากลุ่มการเรียนในครั้งต่อไป สัปดาห์สุดท้ายกลุ่มนิสิตแพทย์จะสรุปผลการศึกษาทั้งหมด วิธีการเหล่านี้ส่งผลให้นิสิตแพทย์จำเป็นต้องแสวงหาความรู้จากการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด เช่น หนังสือ ตำราทางการแพทย์ วารสารและวารสารอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต รวมถึงแหล่งสารสนเทศอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหาในการเรียนให้ประสบผลสำเร็จ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง (วัลลี สัตยาชัย. 2547: 16)

ห้องสมุดเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีหน้าที่หลักในการสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้ของนิสิตแพทย์ ด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบเข้ามาให้บริการแก่ผู้ใช้ให้

มีความทันสมัยตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ห้องสมุดยุคปัจจุบันมิใช่เป็นเพียงสถานที่ที่มีหนังสือเท่านั้น แต่จะต้องมีทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้เรียนเลือกใช้ประโยชน์ตรงตามความต้องการ เช่น มีฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถสืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์ (พวา พันธุ์เมฆา. 2541: 2)

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นห้องสมุดเฉพาะที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบของ หนังสือ วารสาร สื่อโสตทัศนวัสดุและสื่ออิเล็กทรอนิกส์แก่นิสิตแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์เป็นการเฉพาะ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ห้องสมุดจึงจำเป็นต้องจัดบริการทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงตามความต้องการ มีความทันสมัย มีคุณภาพและต้องปรับปรุงคุณภาพการบริการให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้ใช้รู้สึกประทับใจ และพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ โดยในสภาพปัจจุบันแนวคิดในการบริการห้องสมุดได้เปลี่ยนไปจากเดิม ที่เป็นแบบตั้งรับคือรอให้มีผู้เข้ามาใช้บริการห้องสมุด มาเป็นแบบเชิงรุกคือเข้าไปถึงผู้ใช้บริการ จึงต้องสามารถบอกถึงสิ่งที่ผู้ใช้ต้องการหรือสามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าถึงสิ่งที่ผู้ใช้ต้องการและจัดหาได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่มีในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือคุณภาพของการบริการในห้องสมุด หมายถึงการคำนึงถึงสิ่งที่ผู้ใช้ต้องการและจำเป็น ไม่ใช่สิ่งที่ผู้ให้บริการหรือบรรณารักษ์มีหรือคิดว่าจำเป็น (สุวรรณ อภัยวงศ์. 2543: 5)

การที่จะทราบว่าทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หรือมีทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ เพียงพอหรือไม่ และถูกใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมเพียงใด จำเป็นต้องมีการศึกษาจากผู้เข้ามาใช้บริการซึ่งส่วนใหญ่ก็คือ นิสิตแพทย์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศของนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเพราะเป็นการศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง อันจะนำไปพัฒนา ปรับปรุงทรัพยากรสารสนเทศในด้านต่างๆ รวมด้านการจัดหา ที่จะนำไปตามนโยบายการบริหารงบประมาณ การบริการให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการอย่างเพียงพอ และทันสมัย สามารถตอบสนองการเรียนการสอน ตลอดจนบรรลุวัตถุประสงค์ของผลสำเร็จในการให้บริการ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน
3. เพื่อศึกษาการใช้แหล่งสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เพื่อเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน
5. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้าของ นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการ เรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่ง สารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลที่ ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในการปรับปรุง พัฒนาการบริการสารสนเทศ ในด้านการจัดหาตามนโยบาย การบริหารงบประมาณ และการบริการให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ใช้อย่าง เพียงพอ และทันสมัย สามารถตอบสนองการเรียนการสอนของนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 4-5 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2552 จำนวน 235 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4 และชั้นปี ที่ 5 ปีการศึกษา 2552 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรจำนวนอย่างน้อย 148 คน ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามเพศและชั้นปี

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานะของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.1 เพศ จำแนกเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ชั้นปี จำแนกเป็น

1.2.1 ชั้นปีที่ 4

1.2.1 ชั้นปีที่ 5

1.3 ระดับผลการเรียน จำแนกเป็น

1.3.1 3.00 ขึ้นไป

1.3.2 ตั้งแต่ 2.99 ลงมา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 การใช้แหล่งสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.3 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4-5 ปีการศึกษา 2552 การวัดปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การตอบจะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด(5) มาก(4) ปานกลาง(3) น้อย(2) น้อยที่สุด/ไม่เคยใช้เลย(1) การวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกการใช้ทรัพยากรสารสนเทศออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 สื่อตีพิมพ์ ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศที่ผลิตเป็นสิ่งพิมพ์ มีหลายประเภท เช่น หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย หนังสืออ้างอิง วารสาร หนังสือพิมพ์และจุลสาร

1.2 สื่อไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศที่ให้ความรู้ โดยการดูหรือฟังหรือทั้งดูและฟัง เช่น แถบบันทึกเสียง และวีดิทัศน์

1.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการบันทึกสารสนเทศ รวมทั้งช่วยในการดู การอ่านหรือฟังด้วย เช่น ซีดีรอม

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในการเรียนของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 5 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. การใช้แหล่งสารสนเทศ หมายถึง การใช้แหล่งสารสนเทศที่นิสิตคณะ

แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4-5 ปีการศึกษา 2552 ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทางการแพทย์ การวัดปริมาณ การใช้แหล่งสารสนเทศ วัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การตอบจะเป็นแบบมาตรา ประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด(5) มาก(4) ปานกลาง(3) น้อย(2) น้อยที่สุด/ไม่เคยใช้เลย (1) การวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกแหล่งสารสนเทศออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.1 แหล่งสารสนเทศบุคคล หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่เป็นผู้รู้สารสนเทศ โดยเกิดจากการประมวลความคิด ความรู้ ประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ เช่น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศัลยกรรม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอายุรกรรม

2.2 แหล่งสารสนเทศสถาบัน หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบันที่มีการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่สามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่นิสิตแพทย์ต่อการศึกษา ค้นคว้า สถาบันดังกล่าวอาจเป็นหน่วยงานของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน สมาคมหรือองค์กรระหว่างประเทศ

2.3 แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่มุ่งเผยแพร่สารสนเทศ ข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ต่อประชาชน โดยเน้นข่าวสารเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่นิสิตแพทย์ในการศึกษาค้นคว้า เช่น จากแหล่งโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ

2.4 แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต หมายถึง แหล่งความรู้บนอินเทอร์เน็ตที่อยู่ในฐานข้อมูลทางการแพทย์ที่รวบรวมความรู้ในทุกเรื่อง ทุกสาขาวิชาทางการแพทย์โดยถ่ายทอดความรู้ในรูปของข้อความ เสียงและภาพเคลื่อนไหวที่เรียกว่ามัลติมีเดีย หรือมีข้อความ เสียงและภาพเคลื่อนไหวอย่างใดอย่างหนึ่ง

3. ปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง อุปสรรค ข้อขัดข้องต่างๆ

จากการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งที่มีในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และที่อื่นๆ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4-5 ปีการศึกษา 2552 การวัดระดับปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ วัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การตอบจะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด(5) มาก(4) ปานกลาง(3) น้อย(2) น้อยที่สุด/ไม่พบปัญหาเลย(1)

4. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ หมายถึง นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

5. ระดับชั้นปี หมายถึง นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายกที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2552

6. ระดับผลการเรียน หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมจากปีการศึกษา 2551 ของ นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 3-4 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

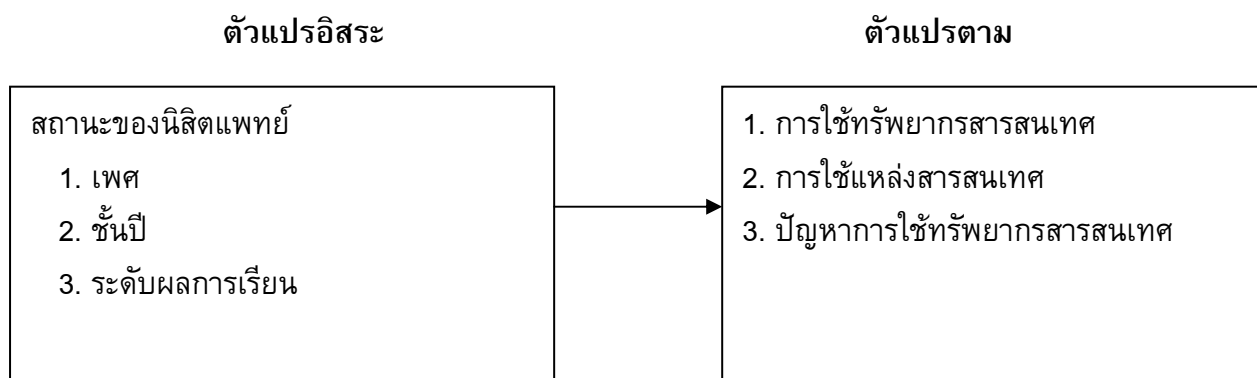
6.1 ระดับค่าคะแนนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

6.2 ระดับค่าคะแนนตั้งแต่ 2.99 ลงมา

7. ห้องสมุด หมายถึง ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาองค์ประกอบด้านตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียนของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 สัมพันธ์กับตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่เพศต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
2. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
3. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
4. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่เพศต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
5. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

6. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

7. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่เพศต่างกัน มีปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

8. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

9. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ
 - 1.1 ความหมายของทรัพยากรสารสนเทศ
 - 1.2 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ
 - 2.1 ความหมายของแหล่งสารสนเทศ
 - 2.2 ประเภทของแหล่งสารสนเทศ
3. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 3.1 ประวัติห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 3.2 ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 3.3 งานบริการของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 3.4 สถิติการใช้บริการ
 - 3.5 ปัญหาการใช้บริการ
4. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Learning-PBL)
 - 4.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก
 - 4.2 กระบวนการและขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก
 - 4.3 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในต่างประเทศ
 - 4.4 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในประเทศไทย
 - 4.5 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 4.6 ความคิดเห็นของอาจารย์ ต่อการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 4.7 จุดเด่นของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก
 - 4.8 จุดอ่อนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ

ความหมายของทรัพยากรสารสนเทศ

ทรัพยากรสารสนเทศ (Information materials) หมายถึง วัสดุ หรือสื่อที่บันทึก จัดเก็บ และถ่ายทอดสารสนเทศ ซึ่งตามปกติสารสนเทศจะไม่สามารถจับต้องได้ จำเป็นต้องใช้วัสดุหรือสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งบันทึก หรือจัดเก็บสารสนเทศนั้นๆ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้รับได้ทราบ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และความบันเทิง (คณาจารย์สาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์. 2548: 10; เทอดศักดิ์ ไม้ทำทอง. 2546: 11; ประภาวดี สืบสนธิ์. 2543: 6; สุกานดา ดีโพธิ์กลาง. 2540: 25)

ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ

ทรัพยากรสารสนเทศที่มีการผลิตและเผยแพร่ใช้กันทั่วไปนั้น ปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สื่อตีพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้ (คณาจารย์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์. 2548: 10-28; พวา พันธุ์เมฆา. 2541: 20-24; วชิราภรณ์ คลังสมบุรณ์. 2549: 36-48; ศจี จันทรวิมล; และคนอื่น ๆ. 2549: 36-48)

1. สื่อตีพิมพ์ (Printed materials) หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่บันทึกสารสนเทศลงบนกระดาษเป็นหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือเอกสารรูปแบบอื่นๆ การใช้สื่อตีพิมพ์นั้นสะดวกใช้ได้ง่าย ไม่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือช่วยอ่าน สามารถแบ่งออกเป็นรูปแบบต่างๆ ได้แก่ หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง จุลสาร กฤตภาค เป็นต้น

2. สื่อไม่ตีพิมพ์ (Non-print materials หรือ Audio-visual materials) สื่อไม่ตีพิมพ์ หรือโสตทัศนวัสดุ หรือสื่อโสตทัศน เป็นวัสดุที่ถ่ายทอดสารสนเทศด้วยวิธีหลากหลายเป็นพิเศษไปจากการอ่านตัวหนังสือดังเช่นสื่อตีพิมพ์ และส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์เป็นพิเศษ เฉพาะวัสดุนั้นๆ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการถ่ายทอด เป็นอุปกรณ์การศึกษาซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถนำสิ่งที่อยู่ไกลตัวมาให้เห็นได้ โดยเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย หรือสามารถนำสิ่งที่สังเกตได้ยากมาให้เห็นได้ง่ายและสะดวก หรือสามารถค้นหาสารสนเทศที่มีมากมายได้สะดวกและรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น มีความกระจำและเข้าใจบทเรียนอย่างลึกซึ้ง สื่อไม่ตีพิมพ์จำแนกได้ 4 ประเภท ได้แก่ โสตวัสดุ (Audio materials) ทัศนวัสดุ (Visual materials) โสตทัศนวัสดุ (Audio-visual materials) วัสดุย่อส่วน (Microforms)

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics media) เป็นสื่อการเรียนการสอนที่เกิดจากวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนสามารถสื่อในลักษณะของสื่อประสม หรือมัลติมีเดีย (Multimedia) แสดงผลออกมาหลายรูปแบบตามที่โปรแกรมไว้ เช่น ข้อความ เสียง ภาพ ภาพเคลื่อนไหว

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ

ความหมายของแหล่งสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ หมายถึง แหล่งที่รวบรวมสารสนเทศและทรัพยากรสารสนเทศในทุก รูปแบบไว้เป็นแหล่งความรู้ให้ผู้ใช้สามารถศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีทั้งแหล่งสารสนเทศที่จัด ให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้โดยตรงและแหล่งสารสนเทศที่เป็นหน่วยปฏิบัติงาน หรือแหล่ง สารสนเทศที่เป็นบุคคล สำหรับแหล่งสารสนเทศที่จัดให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้โดยตรงนั้น จะมี การบริหารและดำเนินการจัดหา จัดเก็บ และให้บริการสารสนเทศอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีบทบาทต่อสังคมในการให้บริการความรู้ ข่าวสารและส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าแก่ผู้ใช้ (บุญยืน จันทร์สว่าง. 2546: 6; สุนี เลิศแสวงกิจ; และ พิศิษฐ์ กาญจนพิมาย. 2546: 33-34)

ประเภทของแหล่งสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศแบ่งออกเป็น 4 ประเภทดังนี้ (พวา พันธุ์เมฆา. 2541: 4-19; สุนี เลิศแสวงกิจ; และ พิศิษฐ์ กาญจนพิมาย. 2546: 35-38)

1. แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบันหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดหา รวบรวม สารสนเทศ และหรือทรัพยากรสารสนเทศที่มีการจัดเป็นระบบให้ง่ายต่อการเข้าถึงในการสืบค้น ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์บรรณสาร ศูนย์เอกสาร ศูนย์ข้อมูล เป็นต้น ซึ่งแหล่งบริการ สารสนเทศนั้นอาจเป็นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หรือองค์กรเอกชนที่มีบริการสารสนเทศ เชิงพาณิชย์
2. แหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นโดยตรง สามารถให้ข้อมูลข่าวสารได้ เช่น ครู อาจารย์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น
3. แหล่งสารสนเทศที่เป็นสื่อมวลชน เสนอประเภทข่าว สารสนเทศที่เป็น ประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่โดยผ่านทางสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น
4. แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต เช่น ฐานข้อมูลวิชาการ เว็บไซต์ต่างๆ เป็นต้น

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหน่วยงานหนึ่ง สังกัดสำนักงานคณบดี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เริ่มเปิดทำการครั้งแรก โดยอาศัยพื้นที่ในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2530 มีหน้าที่หลักในการ ดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศและสืบค้นที่ความรู้ด้านวิชาการแพทย์ เพื่อนำออกบริการ แก่บุคลากร นิสิตแพทย์ และผู้ใช้ห้องสมุดให้มีโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความคิดเพื่อการ สร้างสรรค์ ตลอดจนสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ต่อมาคณะ

แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ก่อตั้งโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เป็นโรงพยาบาลที่ดำเนินงานที่มีความคล่องตัวมากที่สุด ดำเนินกิจการโดยไม่มุ่งแสวงหากำไร แต่ดำเนินกิจการในลักษณะพึ่งพาตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสถาบันหลักในการจัดการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์ และนิสิตคณะในสายวิทยาศาสตร์สุขภาพที่เกี่ยวข้อง จึงจัดให้มีห้องสมุดคณะแพทย์ขึ้นที่ ศูนย์การแพทย์ ฯ ขึ้นตรงกับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ทำพิธีเปิดในวันพุธที่ 27 ธันวาคม 2543 เพื่อให้บริการแก่อาจารย์ บุคลากร นิสิต และแพทย์ใช้ทุน ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ เพื่อที่จะเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว หลังจากนั้น วันที่ 3 มีนาคม 2546 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่วชิรพยาบาล ได้ย้ายมารวมกับ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ศูนย์การแพทย์ ฯ (นคร สมบูรณ์วิทย์. 2548: 41)

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งอยู่เลขที่ 62 หมู่ 7 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลองครักษ์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก 26120 โทร. 02-6641000 ต่อ 10502-4 และ (037) 395085 โทรสาร (037) 395085 ต่อ 10503 E-Mail: medlib@swu.ac.th

ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทสื่อตีพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1. สื่อตีพิมพ์ ประกอบด้วย

1.1 หนังสือ

หนังสือภาษาไทย	จำนวน	363	ชื่อเรื่อง
หนังสือภาษาต่างประเทศ	จำนวน	537	ชื่อเรื่อง

1.2 วารสาร

วารสารภาษาไทย	จำนวน	10	ชื่อเรื่อง
วารสารภาษาต่างประเทศ	จำนวน	74	ชื่อเรื่อง

1.3 หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ภาษาไทย	จำนวน	4	ชื่อเรื่อง
หนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ	จำนวน	1	ชื่อเรื่อง

1.4 จุลสาร

จุลสารภาษาไทย	จำนวน	118	ชื่อเรื่อง
จุลสารภาษาต่างประเทศ	จำนวน	46	ชื่อเรื่อง

2. สื่อไม่ตีพิมพ์ ประกอบด้วย

เทปคาสเซ็ท	จำนวน	28	ชื่อเรื่อง
------------	-------	----	------------

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย

ซีดีรอม	จำนวน	471	ชื่อเรื่อง
วีดิทัศน์	จำนวน	56	ชื่อเรื่อง

งานบริการของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หนังสือ วารสาร และสื่อโสตทัศน์

1. บริการยืม - คืน

หนังสือ

อาจารย์	ยืมได้	7 เล่ม 1 เดือน
นิสิตแพทย์ และแพทย์ใช้ทุน	ยืมได้	5 เล่ม 10 วัน
บุคลากร	ยืมได้	2 เล่ม 10 วัน

หนังสือสำรอง

ผู้ใช้บริการทุกประเภท	ยืมได้	2 เล่ม 3 วัน
-----------------------	--------	--------------

วารสาร

ผู้ใช้บริการทุกประเภท	ยืมได้	3 เล่ม 3 วัน
-----------------------	--------	--------------

สื่อโสตทัศน์

เทปซีดี	ยืมได้	2 แผ่น 3 วัน
---------	--------	--------------

2. บริการจองหนังสือ ผู้ใช้บริการสามารถจองหนังสือผ่านเครื่อง OPAC ในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ หรือจองผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ตลอด 24 ชั่วโมง

3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่จะบริการช่วยเหลือผู้ใช้ในการค้นหาสารสนเทศที่มีในห้องสมุด และจากแหล่งสารสนเทศภายนอก ทั้งสารสนเทศสิ่งพิมพ์และสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ยังให้บริการแนะนำการใช้ห้องสมุดด้วย

4. บริการยืมระหว่างห้องสมุด

4.1 ผู้ใช้บริการกรอกแบบข้อมูลการยืมระหว่างห้องสมุด

4.2 บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ดำเนินการยืมระหว่างห้องสมุด โดยจะประทับตราแจ้งวันที่กำหนดส่ง ลงในแบบกรอกข้อมูลยืมระหว่างห้องสมุด

4.3 ส่งสำเนาเอกสารหรือหนังสือให้กับผู้ใช้พร้อมคิดค่าบริการตามความจริง การส่งหนังสือของผู้ให้ยืม ผู้ยืมจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

5. บริการฝากซื้อหนังสือ เป็นบริการที่ทางห้องสมุดรับฝากซื้อหนังสือทางการแพทย์ให้กับผู้ใช้บริการ ในราคาที่ได้รับส่วนลดและส่งมอบให้กับผู้ใช้บริการได้ภายใน 1 สัปดาห์

6. บริการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นฐานข้อมูลที่ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้ด้วยตนเองหรือขอให้บรรณารักษ์เป็นผู้ให้บริการ

7. บริการสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ทั้งแหล่งสารสนเทศในประเทศและต่างประเทศผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลได้จากหลายแหล่งบนอินเทอร์เน็ต เช่น วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ของหน่วยงานต่างๆ และหน่วยงานทางการแพทย์ เป็นต้น ซึ่งทางห้องสมุดได้รวบรวม URL เว็บไซต์ทางการแพทย์เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการไว้ส่วนหนึ่ง

8. บริการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic journal) เป็นฐานข้อมูลที่ทางห้องสมุดได้ดำเนินการบอกรับกับสำนักพิมพ์ เพื่อให้บริการสารสนเทศทางการแพทย์แก่ผู้ใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งฐานข้อมูลที่ สกอ. บอกรับ (ThaiList) ให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เข้าใช้บริการ

9. บริการสารสนเทศระหว่างห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่างๆ สารสนเทศเพื่อรับ – ส่งข้อมูลทาง E – Mail โดยผู้ใช้งานเงินมัดจำ 100 บาท เมื่อมีการส่งเอกสารในรูปแบบ PDF File หรือ JPEG ทั้งนี้ห้องสมุดจะแจ้งราคาและออกไปเสร็จให้กับผู้ใช้ เป็นสารสนเทศที่ไม่มีในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่ทางห้องสมุดจะติดต่อผ่านห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่างๆ

10. บริการช่วยการสืบค้นฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด เป็นบริการช่วยเหลือการสืบค้นให้กับผู้ใช้บริการโดยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

สถิติการใช้บริการ

สถิติการเข้าใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปี พ.ศ. 2551 (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2551: 10)

มกราคม	2551	จำนวน	7,236 คน
กุมภาพันธ์	2551	จำนวน	6,023 คน
มีนาคม	2551	จำนวน	6,541 คน
เมษายน	2551	จำนวน	6,987 คน
พฤษภาคม	2551	จำนวน	6,741 คน
มิถุนายน	2551	จำนวน	7,340 คน
กรกฎาคม	2551	จำนวน	6,236 คน
สิงหาคม	2551	จำนวน	7,455 คน
กันยายน	2551	จำนวน	7,411 คน
ตุลาคม	2551	จำนวน	6,994 คน
พฤศจิกายน	2551	จำนวน	6,741 คน
ธันวาคม	2551	จำนวน	6,429 คน

ปัญหาการใช้บริการ

การบริการนับเป็นหัวใจของงานห้องสมุด ซึ่งจะต้องบริการให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนิสิตแพทย์ อย่างไรก็ตามในการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ยังประสบปัญหาในการใช้บริการอยู่บ้าง พอสรุปได้ดังนี้ (นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552: สัมภาษณ์)

1. ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง
2. หาหนังสือที่ค้นไม่พบ
3. จำนวนหนังสือไม่เพียงพอ
4. หนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน
5. หนังสืออยู่ในสภาพเก่า/ชำรุด
6. ควรมีการอบรมการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Learning-PBL)

ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Problem Based Learning” หรือที่เรียกย่อๆ ว่า พีบีแอล (PBL) มีผู้ให้ความหมายดังนี้

แบร์โรว์ และแทมบลิน (Barrow; & Tamblyn. 1981: 1-3) ได้ให้คำจำกัดความของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ได้มาจากกระบวนการทำงานที่ต้องทำความเข้าใจปัญหาและมุ่งมั่นให้ปัญหาหมดไป ปัญหาจะเป็นตัวกระตุ้นให้นำเอาความรู้และประสบการณ์อย่างมีเหตุผลและค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ มาพิจารณาเพื่อแก้ปัญหา

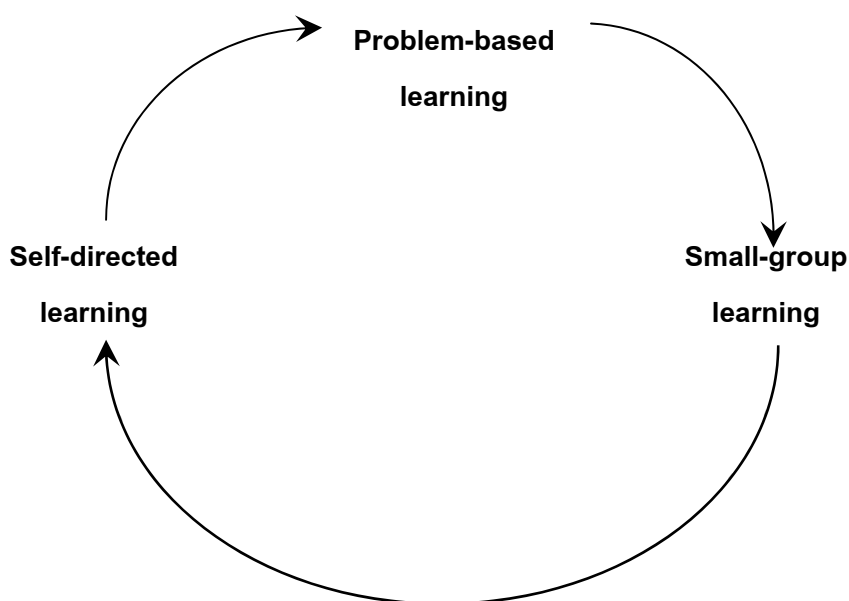
กาลเลเกอร์ (Gallagher. 1997: 332-362) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการเรียน โดยผู้เรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อค้นหาวิธีการแก้ปัญหา โดยจะบูรณาการความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับกับการแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน ปัญหาที่ใช้มีลักษณะเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักจะมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่นิสิตจะได้และพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองได้

ทอร์ป และแซจ (Torp; & Sage. 1998: 14-16) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการสำรวจ ค้นคว้าและแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันซึ่งผู้เรียนอาจพบเจอ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักนั้นเป็นทั้งยุทธวิธีการเรียนการสอนและการใช้ปัญหาเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตร ซึ่งมีลักษณะดึงดูดผู้เรียนให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ผู้สอนจะเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำและออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและสำรวจหลักสูตรที่สร้างขึ้นโดยมีปัญหาเป็นแกนกลาง มีบทบาทในการเตรียมประสบการณ์จริงที่ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนให้สร้างความรู้ด้วยตนเองและ

บูรณาการสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริงเข้าด้วยกัน ในขณะที่เรียนรู้จะถูกทำให้เป็นนักแก้ปัญหาและพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองได้ ในกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ผู้สอนจะเป็นผู้ร่วมในการแก้ปัญหา มีหน้าที่ในการสร้างความสนใจ สร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นผู้ชี้แนะและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักอีกต่างๆ นานา ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก หรือพีบีแอล คือวิธีการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ จากแหล่งวิทยาการที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา โดยที่มิได้มีการศึกษา หรือเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวมาก่อน ซึ่งวิธีการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักนี้ เป็นวิธีที่ตรงกันข้ามกับวิธีการเรียนการสอนในระบบดั้งเดิมที่ใช้กันมานาน โดยการศึกษาในระบบเดิมจะเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการต่างๆ ก่อนที่จะให้เผชิญกับปัญหาและแก้ปัญหาดังกล่าว

กำหนดการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก จะมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ (ฉันทนา เวชโอสถศักดา. 2538: 16-17) ดังภาพลักษณะการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก

1. การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based learning) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ “ปัญหา” เป็นหลักในการแสวงหาความรู้ด้วยกลวิธีหาข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐานเป็นการแก้ปัญหานั้นๆ โดยผู้เรียนจะต้องนำปัญหามาเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ความคิดที่มีเหตุผล

และการแสวงหาความรู้ใหม่ กระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก สามารถเกิดขึ้นได้กับการเรียนรายบุคคล หรือการเรียนกลุ่มย่อยได้ แต่การเรียนแบบกลุ่มย่อยจะช่วยให้รวบรวมแนวความคิดในการแก้ปัญหาได้กว้างขวางมากกว่า

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) การเรียนแบบนี้เมื่อนักศึกษาได้ตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จะศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่างๆ โดยในช่วงต้นๆ ของการเรียนนั้น อาจได้รับการแนะนำแหล่งความรู้จากผู้สอน แต่ในช่วงหลังๆ การชี้แนะจากผู้สอนจะน้อยลงเพื่อให้ นักศึกษาได้พึ่งตนเองมากขึ้น หากดูกันผิวเผินอาจคิดว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีดังกล่าว นักศึกษาจะหาความรู้กันอย่างไม่เป็นระบบ หรือตามบุญตามกรรม แต่ความจริงการเรียนการสอน ได้ ชอนโครงสร้างที่ผู้สอนกำหนดไว้ โดยให้นักศึกษาค้นพบเอง (Discovery learning) ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาหาความรู้ และความภาคภูมิใจในการค้นพบด้วยตนเองนี้จะมีผลให้นักศึกษามีความสนใจหาความรู้ต่อไปในอนาคต ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาจะดำเนินการได้ตามขั้นตอน ดังนี้ (ทวี เลหาพันธ์; และ เอื้อพงศ์ จตุรธำรง. 2533: หน้า)

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

2.2 กำหนดเนื้อหาวิชา

2.3 กำหนดวิธีการเรียนรู้

2.4 กำหนดหนังสือ และแหล่งข้อมูล

2.5 กำหนดขั้นตอน และเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้

3. การเรียนเป็นกลุ่มย่อย (Small-group learning) เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนออกกลุ่มละ 5-6 คนต่อผู้สอน (Tutor) 1 คน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม และยอมรับประโยชน์ของการทำงานร่วมกันในการค้นคว้าหาความรู้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2548: 77) ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบเน้นปัญหาเป็นหลัก หรือพีบีแอล ว่าเป็นรูปแบบการสอนที่เชื่อว่า มโนทัศน์ ความรู้และทักษะได้มาจากความเข้าใจ รู้ปัญหา และได้แก้ปัญหาผู้เรียน โดยปัญหาที่เรียนรู้นั้นเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการประสมประสานความรู้เดิมกับความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบซึ่งเป็นทางนำไปสู่การสร้างเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยตนเองและสามารถนำความรู้นั้นไปประยุกต์ได้อย่างต่อเนื่อง

นภา หลิมธรัตน์ (2540: 12-13) กล่าวว่า การเรียนแบบเนื้อหาวิชาเป็นฐาน (Subject-based leaning) หรือการเรียนแบบเดิม (Traditional lecture) นักศึกษาจะต้องอ่านหนังสือ เรื่องราวทั้งหมด เพื่อจะได้ครอบคลุมความรู้ให้มากที่สุด สิ่งที่นักศึกษาจะไปศึกษามากเป็นสิ่งที่กำหนดโดยครู ครูเป็นคนคิดว่าอะไรที่นิสิตต้องรู้ ในขณะที่พีบีแอล นิสิตต้องค้นให้พบว่า เขาต้องรู้อะไรเกี่ยวกับปัญหานั้นบ้าง

รูปแบบของพีบีแอล อาจจะเป็นโครงการทำวิจัย การเรียนรู้จากกรณีศึกษาคนไข้ เฉพาะคน (Case) จากสถานการณ์ฉบับชั้นบางอย่าง หรือแม้แต่สถานการณ์ทางคลินิก วิธีเรียนแบบมี

การชี้แนะโดยผู้สอน มีการศึกษาด້วยตนเอง ประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม หรือการทำงานในกลุ่มย่อย

กระบวนการและขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

วัลลี สัตยาศัย (2547: 17-20) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มจะมีผู้เรียนประมาณ 5-8 คน และผู้สอน 1 คน หรืออาจจะมากกว่า ทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้น สนับสนุน และช่วยเหลือให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะเรียกผู้สอนในระบบนี้ว่า Tutor หรือ Facilitator กระบวนการจะเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนได้ประสบกับปัญหาที่สำคัญ ซึ่งคล้ายคลึงกับปัญหาที่จะต้องไปประสบจริงทางวิชาชีพของตนในอนาคต โดยที่ผู้เรียนมิได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหานี้มาก่อน โดยที่ผู้สอนจะนำปัญหาดังกล่าวมาเขียนเป็นสถานการณ์ (Scenario) หรือโจทย์ปัญหา (Problem) เป็นการสร้างเหตุการณ์จำลอง เพื่อใช้เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดการคิด ไตร่ตรอง หาเหตุผลมาอธิบาย และพยายามแก้ไขปัญหานั้นเบื้องต้นโดยใช้ความรู้พื้นฐานเดิมที่แต่ละคนมีอยู่มาร่วมกันตั้งเป็นสมมติฐาน พร้อมกับพิจารณาและตั้งวัตถุประสงค์ในการไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่จำเป็นเพิ่มเติม เพื่อนำมาช่วยในการพิสูจน์สมมติฐาน จากนั้นกลุ่มผู้เรียนก็จะแยกย้ายกันไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ช่วยกันตั้งไว้ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้เพิ่มเติมมาใหม่ กลับมาช่วยกันสรุปสมมติฐานที่ตั้งไว้เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงต่อไป

ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักในแต่ละสถาบันอาจมีความแตกต่างกันไปบ้างตามแนวคิด เช่น โรงเรียนแพทย์ที่มหาวิทยาลัยลิบบูร์ก (ชื่อปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยมาสตริคท์) เมืองมาสตริคท์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ มี 7 ขั้นตอน ดังนี้ (Schmidt, 1983: 42)

ขั้นตอนที่ 1 ทำความเข้าใจกับศัพท์หรือมโนทัศน์ (Clarify terms and concepts not readily comprehensible) ขั้นตอนแรกนี้ กลุ่มนักศึกษาจะต้องพยายามทำความเข้าใจกับคำศัพท์หรือมโนทัศน์ (Concept) ของโจทย์ปัญหาที่ได้รับก่อน หากมีคำศัพท์หรือมโนทัศน์ใดที่ยังไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ตรงกันอยู่ จะต้องพยายามหาคำอธิบายให้ชัดเจน โดยใช้ความรู้เดิมของสมาชิกกลุ่มหรือในบางกรณีอาจต้องใช้พจนานุกรมมาช่วยในการอธิบาย

ขั้นตอนที่ 2 ระบุปัญหา (Define the problem) หลังจากทำความเข้าใจกับศัพท์และมโนทัศน์ในขั้นตอนแรกแล้ว กลุ่มจะต้องช่วยกันระบุปัญหาจากโจทย์ปัญหาดังกล่าว โดยสมาชิกกลุ่มจะต้องมีความเข้าใจต่อปัญหาที่ตรงกัน หรือสอดคล้องกัน

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหา (Analyze the problem) ขั้นตอนนี้ สมาชิกกลุ่มจะระดมสมองช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาและหาเหตุผลมาอธิบาย โดยอาศัยความรู้เดิมของสมาชิกกลุ่ม เป็นการระดมความคิด Brain-storming ในการช่วยกันคิดอย่างมีเหตุมีผล สรุปรวบรวมความรู้และแนวคิดของสมาชิกเกี่ยวกับขบวนการและกลไกของการเกิดปัญหา เพื่อนำไปสู่การสร้างสมมติฐาน (Hypothesis) ต่างๆ อันสมเหตุสมผลสำหรับใช้แก้ปัญหานั้นๆ

ขั้นตอนที่ 4 การตั้งและจัดลำดับความสำคัญของสมมติฐาน (Draw a systematic inventory of the explanations) หลังจากวิเคราะห์ปัญหาแล้ว กลุ่มจะช่วยกันตั้งสมมติฐานที่เชื่อมโยงกับปัญหาดังกล่าวตามที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 3 แล้วนำสมมติฐานดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ โดยอาศัยข้อมูลสนับสนุนจากความจริงและความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อพิจารณาหาข้อยุติสำหรับสมมติฐานที่สามารถปฏิเสธได้ในขั้นต้น และคัดเลือกสมมติฐานสำคัญที่จำเป็นต้องแสวงหาข้อมูลความรู้มาเพิ่มเติมต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 สร้างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Formulate learning objectives) จากขั้นตอนที่ 4 กลุ่มจะต้องร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในการแสวงหาข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการพิสูจน์หรือล้มล้างสมมติฐานที่ได้คัดเลือกไว้

ขั้นตอนที่ 6 รวบรวมข้อมูลนอกกลุ่ม (Collect additional information outside the group) ขั้นตอนนี้สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการแยกย้ายกันไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ วิธีการหาข้อมูลควรมาจากแหล่งวิทยาการต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น ตำรา วารสาร อินเทอร์เน็ต เอกสารวิชาการ หรือสื่อต่างๆ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานดังกล่าว อาจช่วยกันทำเป็นกลุ่มหรือแยกกันทำเป็นรายบุคคลก็ได้ หากมีเวลาน้อยก็จำเป็นต้องแยกกันเป็นรายบุคคล และในระหว่างนี้กลุ่มอาจจะมีการนัดหมายพบปะกันตามความจำเป็นก่อนจะถึงขั้นตอนที่ 7 ก็ได้

ขั้นตอนที่ 7 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาใหม่ (Synthesize and test the newly acquired information) ในขั้นตอนสุดท้าย กลุ่มจะนำข้อมูลที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนที่ 5 กลับมาอภิปรายร่วมกัน เพื่อทำการพิสูจน์หรือล้มล้างสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้แต่แรก โดยสมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะนำความรู้ใหม่ที่ตนแสวงหามาได้เสนอต่อสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่ม เพื่อช่วยกันพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ ถ้าพบว่าข้อมูลบางส่วนยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อาจต้องมีการหาข้อมูลเพิ่มเติมอีก กระบวนการของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักจะสิ้นสุดต่อเมื่อกลุ่มสามารถหาข้อมูลได้ครบถ้วนมาพิสูจน์สมมติฐานทั้งหมดได้ พร้อมทั้งสามารถสรุปหลักการต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาปัญหานี้ เป็นแนวทางในการนำไปใช้แก้ปัญหาอื่นๆ ในอนาคตได้ต่อไป

โรงเรียนแพทย์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักชนิดผสมผสานที่เรียกว่า Hybrid model PBL โดยมีความแตกต่างจาก พีบีแอลตรงที่ยังคงมีการบรรยายตามแบบระบบการศึกษาเดิมรวมอยู่ด้วย แต่ได้ลดจำนวนชั่วโมงบรรยายลง โดยเลือกบรรยายเฉพาะเรื่องที่เป็นกุญแจสำคัญ และเชื่อมโยงกับการเรียนในระดับชั้นคลินิก และขั้นตอนของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักที่โรงเรียนแพทย์ฮาร์วาร์ด มีเพียง 6 ขั้นตอนดังนี้ (David; & Hardens. 1999: 130)

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มนักศึกษาจะได้รับโจทย์ปัญหาโดยมิได้มีโอกาสศึกษาล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหานี้มาก่อน

ขั้นตอนที่ 2 ระบุตัวปัญหาจากโจทย์ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องไปเรียนรู้เพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 4 สมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะแยกย้ายกันไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตามที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 กลุ่มจะกลับมาพบกันใหม่ อภิปรายต่อเติมความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม และทบทวนว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้ายังไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์อาจต้องแยกย้ายกันไปหาข้อมูลและกลับมาพบกันอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 6 กลุ่มช่วยกันสังเคราะห์ข้อมูล และสรุปหลักการที่ได้จากการศึกษาปัญหา ดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไป

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า รูปแบบและขั้นตอนของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักในสถาบันต่างๆ อาจมีความแตกต่างกันออกไปบ้างตามการดัดแปลงเพื่อความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการและสาระสำคัญจะยังคงเหมือนๆ กัน

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในต่างประเทศ

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก หรือ พีบีแอล เริ่มใช้เป็นแห่งแรกที่โรงเรียน แพทย์แมคมาสเตอร์ เมืองแฮมิลตัน รัฐออนตาริโอ ประเทศแคนาดา ในปี ค.ศ. 1969 โดย ฮาววอดส์ บาร์โรวส์ (Howards Barrows) (อนุภาพ เลขะกุล; และคนอื่นๆ. 2010: ออนไลน์) แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางอายุรศาสตร์ระบบประสาท เป็นผู้ริเริ่มใช้การศึกษาแพทยศาสตร์ในแนวใหม่นี้ เป็นโครงการนำร่องในการสอนทางระบบประสาท แล้วต่อมาได้พัฒนาเป็นการผลิตแพทย์แนวใหม่ที่เต็มรูปแบบ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญอีกหลายท่าน เช่น โรบิน เอ็ม. แทมบลิน (Robyn M. Tamblyn) อาจารย์สาขาพยาบาลศาสตร์ หลังจากนั้นก็มีโรงเรียนแพทย์ที่เกิดขึ้นใหม่หลายแห่ง ได้ดำเนินการจัดหลักสูตรแพทยศาสตร์ในแนวใหม่นี้ด้วยเช่นกัน เช่น โรงเรียนแพทย์ที่มหาวิทยาลัยนิวเม็กซิโก โรงเรียนแพทย์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โรงเรียนแพทย์ที่มหาวิทยาลัยเซอร์บรูก ประเทศสหรัฐอเมริกา โรงเรียนแพทย์มหาวิทยาลัยนิวคาสเซิล รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย โรงเรียนแพทย์ที่มหาวิทยาลัยมาสเตอร์คิก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น จนในปัจจุบันมีโรงเรียนแพทย์อีกหลายแห่งทั่วโลกที่ใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และไม่เพียงแต่สาขาแพทยศาสตร์เท่านั้น สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่นๆ เช่น พยาบาลศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ กายภาพบำบัด ก็ได้นำวิธีการเรียนรู้นี้ไปใช้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้สาขาอื่นๆ ก็มีการนำพีบีแอล ไปใช้ด้วย เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ ในประเทศออสเตรเลีย และ คณะเศรษฐศาสตร์ในประเทศเนเธอร์แลนด์ ทั้งนี้รูปแบบพีบีแอล ในแต่ละสถาบันจะมีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดของวิธีการ หรือบางสถาบันอาจมีการผสมผสาน พีบีแอล เข้ากับการศึกษาในระบบเดิม ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การศึกษา ความชำนาญของครูผู้สอน ความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละแห่ง และความพร้อมของสถาบัน อย่างไรก็ตามหลักการสำคัญๆ ที่ยังคงเหมือนๆ กัน

คือ การใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ การบูรณาการของสาขาวิชาทั้งแนวราบและแนวตั้ง การเรียนที่นักศึกษาเป็นศูนย์กลาง และการเรียนกลุ่มย่อยเป็นส่วนใหญ่

แนวคิดของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักได้เกิดขึ้นมานานนับสิบ ๆ ปี โดย ดิวอี้ (Dewey) นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจและเกิดความพอใจคือ การเรียนรู้เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาซึ่ง ไวท์เฮด (Whitehead) ได้เขียนไว้ในปี ค.ศ. 1932 โดยอิงปรัชญาการศึกษาของดิวอี้ว่า “การศึกษาคือ ศิลปะของการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์” และในปี ค.ศ. 1960 ก็ได้มีผู้ทดลองใช้การเรียนรู้โดยใช้พื้นฐานทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษาในเรื่องการตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่ให้โจทย์ตัวอย่างก่อนการเรียนทฤษฎี แล้วใช้โจทย์นั้นเป็นตัวนำไปสู่การเรียนรู้ทฤษฎีซึ่งพบว่า วิธีการนี้สามารถทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ดีกว่าหรือเท่ากับวิธีการเรียนด้วยทฤษฎีมาก่อนแล้วจึงให้โจทย์ตัวอย่างมาฝึกหัดหลังการเรียนทฤษฎีเสร็จสิ้น อย่างไรก็ตามรูปแบบที่ชัดเจนของพีบีแอล ได้ถือกำเนิดขึ้นที่โรงเรียนแพทย์แมคมาสเตอร์ในการเรียนสาขาแพทยศาสตร์ เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตแพทย์ที่พบว่า ตกต่ำลงเพราะระบบการศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของการมุ่งสอนแต่เนื้อหาวิชาให้จดจำด้วยการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ การสอนเนื้อหาวิชาจำนวนมากจนทำให้ไม่ได้สอนทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อวิชาชีพเช่น การแก้ปัญหา ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนการขาดแบบอย่างในด้านเจตคติที่ดี การสอนด้วยวิธีการบรรยายถูกคิดว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมากมายในเวลาจำกัด ครูผู้สอนพยายามยึดเยียดความรู้โดยมิได้คิดว่า นักศึกษาสามารถจดจำและนำไปใช้ในอนาคตได้แค่ไหน ซึ่งในด้านของวิชาชีพของแพทย์หรือวิทยาศาสตร์สุขภาพ การขยายตัวขององค์ความรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมหศาล การเปลี่ยนแปลงความรู้และเทคโนโลยีเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาที่ ดังนั้นความรู้ที่สอนให้จดจำในปัจจุบัน ในอนาคตก็อาจจะกลายเป็นสิ่งล้าสมัยหรือไม่ถูกต้องไปได้

จากการศึกษาวิจัย พบว่า การเรียนเนื้อหาวิชาที่มากมายด้วยการบรรยายในการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์ระดับชั้นพรีคลินิก (การเรียนในชั้นปีที่ 2-3) มีนิสิตเพียงน้อยรายที่สามารถจดจำและนำมาใช้ประโยชน์ขณะเรียนและปฏิบัติงานกับผู้ป่วยในระดับชั้นคลินิก (การเรียนในชั้นปีที่ 3-6) ทั้ง ๆ ที่นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถทำคะแนนสอบได้ดีขึ้นขณะเรียนอยู่ชั้นพรีคลินิก ทั้งนี้เพราะการวัดผลที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการวัดเพียงระดับความจำโดยใช้ข้อสอบเลือกตอบคือ MCQ (Multiple choice question) ซึ่งความจำนี้มักจะเป็นความจำในระยะสั้น หรือเป็นการจดจำเพื่อสอบเลื่อนขั้นเท่านั้นเช่น มิลเลอร์ (Miller) ได้ทดลองให้นักศึกษาแพทย์ในชั้นปีที่ 2,3,4 ทำข้อสอบที่เคยสอบในชั้นปีที่ 1 พบว่าสอบตกหมด และคะแนนที่ได้ไม่ได้แตกต่างกัน แม้ว่าในกลุ่มจะมีทั้งคนที่เคยสอบได้คะแนนสูงและคะแนนต่ำในปีแรก ส่วนโกเนลลา (Gonella) และคณะก็ได้พบว่า มีเพียง 50% ของแพทย์และแพทย์ประจำบ้าน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลใหญ่ ๆ ที่สามารถใช้ความรู้และทักษะในการวินิจฉัย และให้การดูแลผู้ป่วยโรคกรวยไตอักเสบได้เหมาะสม ทั้งๆ ค่าของคะแนนเฉลี่ยในการทำข้อสอบซึ่งใช้วัดความจำในกลุ่มนี้ สามารถได้ถึง 82% แสดงถึงความล้มเหลวของระบบการศึกษาแพทยศาสตร์ ที่วิธีการเรียนการสอนส่วนใหญ่มุ่งเน้นการยึดเยียด

ความรู้ให้จดจำ แต่ไม่ได้เน้นการนำความรู้มาใช้แก้ไขปัญหา หรือฝึกความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และไม่ได้ปลูกฝังความรักความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพในภาคหน้า ดังนั้น ฮาวเวิร์ด บาร์โรว์ ได้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญอีกหลายท่าน จึงได้ริเริ่มการจัดหลักสูตรผลิตแพทย์แนวใหม่ขึ้น โดยใช้ “การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based learning)” ควบคู่กับ “การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered learning)” และ “การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย (Small-group learning)” โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความสามารถการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และความสามารถปฏิบัติงานในสถานบริการสาธารณสุขทั่วไปได้

ต่อมาในปี ค.ศ.1980 ก็ได้มีการประชุมระดับชาติของนักวิชาการแพทยศาสตร์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา 2 ครั้ง (The Macy Conference on the Teaching of New Biology and the Conference Directions of Health Professional Education) เพื่อวางแนวทางแก้ไขคุณภาพการศึกษาซึ่งได้ข้อสรุปว่า การเรียนการสอนควรมุ่งเน้นความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการแก้ปัญหาให้มากขึ้น และวิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในการเรียนกลุ่มย่อย เป็นวิธีที่จะเยียวยาหลักสูตรเดิมที่เปรียบเสมือนคนกำลังป่วยได้

พีบีแอล เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการได้รับความรู้ พีบีแอล จึงเปรียบเสมือนการสอนวิธีการตกปลาเพื่อที่จะสามารถหาปลาмаกินได้ตลอด แทนการหยิบยื่นปลาให้กันโดยตรง ซึ่งเมื่อหมดแล้วก็จะไม่สามารถหาปลาмаกินเองได้ ส่วนใหญ่จะใช้พีบีแอล ในการเรียนระดับชั้นพรีคลินิก โดยมีเป้าหมายในการใช้ผู้ป่วยเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทางชีวเวชศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งไม่ใช่การมุ่งวินิจฉัยและรักษาโรค แต่มุ่งไปสู่การเรียนรู้ทางวิชาวิทยาศาสตร์ การแพทย์พื้นฐานและพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุของอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในผู้ป่วย ในบางสถาบันจะให้นิสิตพรีคลินิกได้มีโอกาสสัมผัสกับผู้ป่วยจริง รวมทั้งได้ฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นทางคลินิกบางอย่างเช่น การซักประวัติ การตรวจร่างกาย ตลอดจนการฝึกตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วย

บาร์โรว์ (Barrow. 2000: 51) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การศึกษาที่สำคัญๆ ของพีบีแอล ไว้ดังนี้

1. สร้างรูปแบบความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการปฏิบัติงานทางคลินิก เป็นความรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกันระหว่างวิชาต่างๆ ไม่ใช่แบ่งแยกกันเป็นส่วนๆ และเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์และต่อเติมความรู้ในอนาคตได้
2. พัฒนาให้เกิดทักษะในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจทางคลินิก (Clinical reasoning skill) อย่างมีประสิทธิภาพคือ มีความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับแพทย์และสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพต่างๆ
3. สร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนได้เรียนสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานในอนาคต

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในประเทศไทย

นับแต่การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตครั้งใหญ่ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2466 แล้วก็ได้มีการปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ๆ อีก นอกจากการปรับปรุงเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น จนในปี พ.ศ. 2499 จึงได้เริ่มมีการประชุมแพทยศาสตรศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 1 และได้ดำเนินการต่อมาทุกๆ 7-8 ปี (กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย. 2544: 47) เพื่อร่วมกันคิดและร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาแพทยศาสตร์ของประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประชุมแต่ละครั้งดังกล่าว มีอิทธิพลต่อการปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของทุกโรงเรียนแพทย์เป็นอย่างมาก ข้อสรุปสำคัญซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการจัดหลักสูตรแพทยศาสตร์โดยใช้กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based learning) ข้อสรุปจากการประชุมในครั้งที่ 1-5 มีดังนี้

1. แพทยศาสตรบัณฑิต ต้องเป็นแพทย์รักษาทั่วไป จึงควรได้รับความรู้ด้านการแพทย์ขั้นมูลฐาน ความชำนาญ และการอบรมจิตใจให้พร้อมในการเป็นแพทย์ และอยู่ในฐานะที่จะรับการฝึกฝนอบรมต่อไปได้จนเป็นแพทย์เวชปฏิบัติที่ดียิ่งขึ้น หรือเป็นแพทย์เฉพาะทางในอนาคต

2. หลักสูตรควรจัดให้มีการส่งเสริมนิสัยในการศึกษาด้วยตนเอง ไปตลอดชีวิตแห่งวิชาชีพ และส่งเสริมคุณลักษณะที่คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น คิดอย่างวิทยาศาสตร์ และคิดอย่างมีวิจรรณญาณ ทั้งนี้หมายรวมถึงการจัดหลักสูตรที่เป็นแบบบูรณาการ โดยให้เรียนด้วยตนเองมากขึ้น และลดการบรรยายให้น้อยลง

3. หลักสูตรควรจัดให้เน้นการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เหมาะสมกับการออกไปทำงานในชุมชนของประเทศ และให้เน้นความสำคัญของวิชาเวชศาสตร์ป้องกัน หรือเวชศาสตร์ชุมชนให้มากขึ้น

4. ให้มีการเน้นความสำคัญของหน่วยวิจัยการศึกษาแพทยศาสตร์ หรือหน่วยแพทยศาสตรศึกษา และแนะนำให้ทุกโรงเรียนแพทย์จัดตั้งหน่วยแพทยศาสตรศึกษา เพื่อทำหน้าที่ฝึกอบรมอาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์การศึกษา และวิจัยทางการศึกษาแพทยศาสตร์

นอกจากนี้ ทัศนคติขององค์การอนามัยโลกเรื่อง “สุขภาพดีถ้วนหน้าในปี 2543” และแนวคิดที่มองสุขภาพในทรรศนะเชิงกว้างคือ มองแพทย์ทุกคนให้มีความคิดที่จะไปแก้ปัญหาสุขภาพของชุมชน ครอบครัวและบุคคล และมองการแก้ปัญหาสุขภาพด้วยการพิจารณาสาเหตุของปัญหาแบบองค์รวม (Holistic approach) ได้แก่ การพิจารณาทั้งกาย-จิต-สังคม ครบทุกด้าน ก็เป็นแรงผลักดันอีกแรงหนึ่งที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนหลักสูตรแพทยศาสตร์ของประเทศไทยโดยการใช้กลยุทธ์ทั้ง 2 วิธีดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนแพทย์แห่งแรกในประเทศไทยที่นำ พีบีแอล มาใช้คือ

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเริ่มรับนิสิตรุ่นแรกในหลักสูตรนี้ในปี พ.ศ. 2531 ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ก็ได้รับนักศึกษาแพทยศาสตร์เข้ามาเรียนในหลักสูตรที่ใช้การเรียนแบบพีบีแอล เช่นกัน และหลังจากนั้น วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้าฯ และคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ก็ได้นำ พีบีแอล มาใช้ตามลำดับ นอกจากนี้สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่น ๆ ก็ได้มีการนำพีบีแอลมาใช้ด้วยเช่นกัน เช่น วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์; และวัลลี สัตยาศัย. 2540: 50)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นายแพทย์ชัยพฤกษ์ กุสุมา (2551: สัมภาษณ์) อาจารย์ภาควิชาวิสัญญี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้นำรูปแบบการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก มาสอนร่วมกับการเรียนการสอนแบบอื่นในภาควิชาวิสัญญี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นมา หลังจากนั้นคณะแพทยศาสตร์ได้จัดให้มีการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสอนทักษะต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานของแพทยสภา โดยมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ทั้งบรรยาย ปฏิบัติการ บูรณาการความรู้จากประสบการณ์จริง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student center) และการสอนเวชจริยศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บรรยาย ปฏิบัติการ มีการบรรยายในหัวข้อที่สำคัญตามเกณฑ์แพทยสภา รวมทั้งปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นในการเสริมความเข้าใจภาคบรรยาย และการนำปฏิบัติการนั้นไปใช้ในอนาคต

บูรณาการ มีการบูรณาการทั้งในแนวนอน (Horizontal) และ แนวตั้ง (Vertical) บูรณาการแนวนอน ภาควิชาฟิสิกส์คลินิก มีการบูรณาการการเรียนการสอนโดยจัดการเรียนการสอนเป็นแบบผสมผสานกันในเนื้อหาทุกภาควิชา ทั้งปีที่ 2 และ 3 และในหลักสูตรใหม่ 14 รายวิชา จัดเป็นบล็อกซีสเท็ม (Block system) มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสมบูรณ์แบบ ส่วนภาควิชาคลินิก จัดวิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน เวชศาสตร์ครอบครัว โดยเป็นการสอนร่วมกันของทุกภาควิชาคลินิก และจัดสอนวิชาเวชจริยศาสตร์ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 โดยมีคณาจารย์จากภาควิชา และคณะกรรมการเวชจริยศาสตร์ ติดตามพฤติกรรมในระหว่างการเรียนการสอน

การประเมินผลการเรียนการสอน ในส่วนของการเรียนการสอน พีบีแอล มีการประเมินโดยใช้แบบประเมินที่พัฒนาขึ้นมาสำหรับการเรียนแบบพีบีแอลโดยเฉพาะ เพื่อวัดความสามารถของนิสิตรายบุคคลในด้านกระบวนการกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การวิเคราะห์ปัญหา และการสรุปประเด็นการเรียนรู้ (Learning issues) เพื่อนำไปสู่การค้นคว้าเพิ่มเติม ข้อสอบข้อเขียนก็มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เกี่ยวข้องกับปัญหาผู้ป่วย (Case scenarios) มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนแบบพีบีแอล ในส่วนของคลินิก มีการ

เรียนการสอนแบบพีบีแอลในทุกภาควิชา และมีช่วงจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นแกน (Integrated PBL) สำหรับนิสิตปี 4 จากภาควิชาหลักได้แก่ ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ศัลยศาสตร์ อายุรศาสตร์ และกุมารเวชศาสตร์ ส่วนการเรียนการสอนสำหรับชั้นปีที่ 6 ได้มีผลลดการบรรยายลงโดยให้มีบรรยายเฉพาะเนื้อหาที่เป็นแกนหลัก (Core content) ที่เน้นการเรียนแบบนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (Student center) และวิธีเข้าถึงปัญหาแบบองค์รวม (Holistic approach)

นอกจากนี้ยังจัดเวลาให้นิสิตแพทย์ได้ลงเรียนวิชาเลือกเสรี เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยชั้นปีที่ 4 มีเวลา 4 สัปดาห์ ชั้นปีที่ 5 มีเวลา 8 สัปดาห์ และชั้นปีที่ 6 มีเวลา 2 สัปดาห์ ตัวอย่างเช่น ในปีการศึกษา 2549 นิสิตเลือกเรียนรายวิชา ดังต่อไปนี้คือ วิชาพยาธิวิทยาคลินิก กระดาษปฏิบัติการเวชศาสตร์ป้องกันโรคติดเชื้อ ปฏิบัติการศัลยศาสตร์ทั่วไป และศัลยศาสตร์หลอดเลือด ศัลยศาสตร์ทางเดินปัสสาวะ สูติศาสตร์นรีเวชวิทยาปฏิบัติการคลินิก การตรวจทางห้องปฏิบัติการทางอายุรศาสตร์ ปฏิบัติการทางอายุรเวช เวชศาสตร์โรคทางเดินอาหาร กุมารเวชศาสตร์ผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในเด็กและทารกแรกเกิด ปฏิบัติการออร์โธปิดิกส์พื้นฐาน เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม สารสนเทศทางการแพทย์ ทักษะการสื่อสาร พยาธิคลินิก ระเบียบงานวิจัย และเทคนิคการวิจัย นิสิตปีที่ 5-6 สามารถเลือกเรียนตามภาควิชาต่างๆ ทั้งภายในคณะและภายนอกคณะ เช่นที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (โรงพยาบาลตำรวจ) วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล โรงพยาบาลต่างๆ ในประเทศและต่างประเทศ

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาแล้ว ทุกภาควิชาจะจัดให้มีการประเมินการเรียนการสอนของทุกรายวิชา พร้อมทั้งสรุปข้อมูลส่งมายังงานแพทยศาสตรศึกษา และงานบริการการศึกษา เพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลส่วนกลาง และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อนำผลดังกล่าวมาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนต่อไป และในทุกปี คณะแพทยศาสตร์ได้จัดโครงการเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผล ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2549: หน้า)

1. โครงการสัมมนาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลทั้งพรีคลินิกและคลินิก
2. โครงการอบรมแพทยศาสตรศึกษาเชิงปฏิบัติการ
3. โครงการจัดอบรมฐานข้อมูล
4. โครงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ CAI, E-Learning, A -Tutor Z

ความคิดเห็นของอาจารย์ ต่อการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์จะตั้งโจทย์กรณีศึกษาผู้ป่วยคลินิกเป็นตัวกระตุ้นในการเรียนรู้ ขณะเดียวกันนิสิตแพทย์จะต้องทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลซึ่งจะต้องอาศัยทรัพยากรสารสนเทศที่มีในห้องสมุดได้แก่ หนังสือ ตำรา วารสาร ฐานข้อมูลทางการแพทย์ และเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อที่จะได้ข้อมูลตามต้องการแล้วนำมาสรุปอภิปรายในชั้นเรียน

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สนองต่อการเรียนการสอนแบบพีบีแอล โดยให้คณาจารย์ทุกภาควิชามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด เพื่อเสนอคัดเลือกหนังสือ วารสาร และฐานข้อมูลทางการแพทย์

การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนแบบพีบีแอล ควรได้รับการสนับสนุนในรายการต่อไปนี้ (คณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552: สัมภาษณ์)

1. ควรเป็นห้องสมุดเปิดตลอด 24 ชั่วโมง
2. ตำราวิชาพื้นฐานควรมีหลากหลายและให้มีครบทุกรายวิชา
3. เพิ่มหนังสือที่สรุปเนื้อหาวิชา

การเรียนการสอนแบบพีบีแอล นิสิตจะต้องสรุปปัญหาของโจทย์ด้วยตนเอง ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจจะต้องอาศัยห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลทางการแพทย์ อินเทอร์เน็ต ฉะนั้นห้องสมุดจะต้องมีทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวให้มีความทันสมัย และเพียงพอ กับความต้องการของนิสิต

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำเป็นต้องสนองต่อการเรียนการสอนแบบพีบีแอลนั้น จะต้องมีความพร้อมด้วยบริการจำนวนเพียงพอสำหรับนิสิตไว้สืบค้นทางออนไลน์ และควรมีห้องประชุมสำหรับนิสิตไว้สรุปประเด็นปัญหาของโจทย์ที่ได้รับมอบหมาย (คณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552: สัมภาษณ์)

จุดเด่นของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

จุดเด่นของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก สามารถสรุปได้ดังนี้ (David; & Hardens. 1999: 21)

1. มีความเชื่อมโยงกันระหว่างเนื้อหาวิชา โดยใช้กรณีศึกษาของผู้ป่วยทางคลินิกมาเป็นตัวกระตุ้นในการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ทำให้สามารถตัดเนื้อหาวิชาพื้นฐานที่ไม่เกี่ยวข้อง และล้าสมัยออกไปได้

2. มีการรวบรวมและคัดเลือกเนื้อหาวิชาสำคัญ ซึ่งเป็นแกนหลักที่นักศึกษาควรต้องเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นการช่วยลดเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องเรียนกันมากมายโดยไม่จำเป็นลงไปได้

3. ช่วยเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ระดับหลังปริญญา หรือต่อการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ เช่น การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม

4. เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered learning) ผู้เรียนจะเปลี่ยนจากการเรียนแบบรับฟังและท่องจำ (Passive learner) มาเป็นผู้มีส่วนร่วม กำกับ และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Active learner) ทำให้มีการเรียนรู้อย่างเข้าใจและสามารถจดจำได้นาน และเชื่อว่าจะนำไปสู่ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองไปตลอดชีวิต พีบีแอล จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยเตรียมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult learning) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพ

5. มีการบูรณาการระหว่างสาขาวิชา สอดคล้องกันกับการปฏิบัติงานจริงทางวิชาชีพที่ต้องใช้หลาย ๆ วิชามาร่วมกันในการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหา

6. การใช้ปัญหาที่ต้องประสบจริงในอนาคตมาเป็นตัวกระตุ้นในการเรียนรู้ และการเรียนโดยอาศัยความเข้าใจ นำความรู้มาอภิปรายโต้เถียงกันในกลุ่มย่อย แทนการรับฟังและท่องจำเนื้อหาที่มากมายในระบบการศึกษาเดิม ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้

7. ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งซึ่งแทนการท่องจำแบบผิวเผิน เพราะต้องอาศัยความเข้าใจและการนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา

8. เป็นการเรียนรู้แบบความคิดสร้างสรรค์ (Constructivism) เพราะผู้เรียนต้องใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่มากคิดในการสร้างความรู้ใหม่ที่จำเป็นมาต่อเติมเสริมเข้ากับความรู้เดิม สร้างเป็นกรอบแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้จุดอ่อนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

จุดอ่อนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

จุดอ่อนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก สามารถสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้สอนที่เปลี่ยนไปเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ (Facilitator) อาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถแยกแยะแบบอย่างของผู้สอนที่ดีที่จะเป็นตัวอย่างเช่นในการเรียนตามระบบการศึกษาเดิมได้

2. วิธีการเรียนรู้ในพีบีแอล ทำให้ผู้สอน (Tutor) ไม่สามารถใช้ความรู้ของตนเองที่มีมาถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการสอน

3. ความรู้ที่ได้โดยผู้เรียนเป็นผู้กำกับตนเอง มีแนวโน้มที่จะเป็นการเรียนรู้อย่างไม่เป็นระบบ ไม่รู้ว่าอะไรสำคัญและอะไรไม่สำคัญ ผิดกับการสอนของผู้สอนที่มักจะมีการสอนอย่างเป็นระบบ

4. ความสามารถของผู้สอนในกระบวนการเรียนรู้ของพีบีแอล เปลี่ยนไปจากความสามารถของผู้สอนทั้งหลายในระบบการศึกษาเดิม การพัฒนาผู้สอนในด้านนี้จึงจำเป็นต้องสร้างผู้สอนให้มีความสามารถที่เหมาะสมกับวิธีการนี้

5. การลงทุนในการเรียนรู้แบบพีบีแอล ที่ดูเหมือนจะค่อนข้างสูงมากกว่า การศึกษาในระบบเดิมในด้านทรัพยากรต่างๆ ในการเรียนรู้ โดยเฉพาะเมื่อมีผู้เรียนจำนวนมาก

6. วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในแบบพีบีแอล อาจจะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการต่างๆ ค่อนข้างมากกว่าการที่ให้ผู้สอน สอนโดยตรง อย่างไรก็ตามการใช้คู่มือการเรียนรู้ที่เหมาะสมอาจช่วยลดปัญหานี้ลงได้บ้าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ปัจจุบันมีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศของนิสิต คณะแพทยศาสตร์ไว้ คือ

โอชิโอบี (Osiope. 1984: 1562) วิจัยเรื่องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์ และนิสิตวิทยาลัยการแพทย์ ประเทศไนจีเรีย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการทำวิจัย การเรียนการสอน การรักษาคนไข้ ของอาจารย์และนักศึกษาแพทย์ในประเทศไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา แพทย์ใช้ตำรามากที่สุด

แรนคิน (Rankin. 1992: 36-43) ศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในการศึกษาทาง การแพทย์แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก PBL และการเรียนแบบดั้งเดิม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุด และทักษะในการค้นคืนในการ เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก PBL และการเรียนแบบดั้งเดิม ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาแพทย์ทั้ง 2 หลักสูตรใช้ทรัพยากรสารสนเทศไม่แตกต่างกัน ประเภททรัพยากรสารสนเทศที่ใช้มากที่สุดเป็น อันดับแรก คือ ตำรา แต่ประเภททรัพยากรสารสนเทศที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 คือนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เลือกใช้เป็นอันดับ 2 และ 3 คือวารสาร และ ดรรชนีบทความวารสารทางการแพทย์ (Index Medicus) ส่วนนักศึกษาแพทย์ หลักสูตรแบบดั้งเดิม เลือกใช้เป็นอันดับ 2 และ 3 คือ อาจารย์ผู้สอน และวารสาร ส่วนแหล่ง สารสนเทศ ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน และแหล่งสารสนเทศที่ใช้มากที่สุดคือ เพื่อนนิสิตแพทย์ และห้องสมุดทางการแพทย์ ส่วนทักษะการค้นคืนสารสนเทศทั้ง 2 หลักสูตร ไม่พบความแตกต่าง เช่นกัน

อซีมิ และริยาหิเนีย (Asemi; & Riyahiniya. 2007: 316) วิจัยเรื่องการรับรู้แหล่ง สารสนเทศดิจิทัลกับการใช้แหล่งสารสนเทศดิจิทัลในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย อีสฟาฮาน ประเทศอิหร่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ ความสัมพันธ์ของการรับรู้และการใช้แหล่งสารสนเทศดิจิทัลของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทย์อีสฟาฮาน จากการสุ่มตัวอย่าง ส่งแบบสอบถามให้นิสิตแพทย์จำนวน 250 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตแพทย์รู้ว่ามีแหล่งสารสนเทศดิจิทัลมากที่สุด ส่วนการใช้แหล่งสารสนเทศ

ดิจิทัล นิสิตแพทย์ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์น้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากขาดการเรียนรู้ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ สำหรับปัญหาที่พบก็คือความซ้ำของเครื่องคอมพิวเตอร์และมีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการน้อยมาก

อัลละห์ และมุฮัมหมัด (Ullah; & Muhammad. 2007: 16-20) วิจัยเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตแพทย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายให้ทราบถึงการรู้ และการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ทหารมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ประเทศปากีสถาน ผลการวิจัย พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้านมากที่สุด รองลงมาใช้ที่ห้องสมุดและใช้จากภาควิชา และการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้า พบว่า นิสิตแพทย์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ สำหรับปัญหาที่นักศึกษาพบมากที่สุดคือ ค้นคืนไม่ได้ รองลงมาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตไม่มีความน่าเชื่อถือ และไม่มีการอบรมในการค้นคืนทางอินเทอร์เน็ต

งานวิจัยในประเทศ

ฉันทนา เวชโอสถศักดา (2538: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการใช้แหล่งสารสนเทศ ปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศและความสามารถในการค้นหาสารนิเทศ ของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมและหลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาแพทย์ทั้งสองหลักสูตร มีการใช้แหล่งสารนิเทศทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพสูงสุดเหมือนกันคือ หนังสือตำราทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพและแหล่งสารนิเทศภายในสถาบัน นอกจากนี้ นักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมยังมีการใช้แหล่งสารนิเทศอีก 1 แหล่งคือ วารสารทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ และจากการเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารนิเทศทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่า นักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมมีการใช้แหล่งสารนิเทศ มากกว่านักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องพจนานุกรมศัพท์แพทย์อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ห้องสมุดโรงพยาบาลศูนย์ และที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องสารนิเทศที่ให้ความรู้ข่าวสารรูปแบบรายการโทรทัศน์ ส่วนนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ใช้แหล่งสารนิเทศมากกว่า นักศึกษาแพทย์หลักสูตรดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การใช้ในเรื่องเอกสารประกอบการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ Dorland's Illustrated Medical Dictionary ห้องสมุดคณะอื่นๆ และการพบปะสนทนากับอาจารย์ที่กำหนดไว้ให้ นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังพบว่า

การใช้แหล่งสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมชั้นปีที่ 4 มีการใช้ดรรชนีสารระสังเขป และแหล่งสารนิเทศภายในสถาบัน มากกว่านักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิม ที่มีผลการเรียน 3.00 ขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศที่ให้ความรู้ข่าวสารรูปแบบรายการโทรทัศน์ มากกว่านักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมที่มีผลการเรียน 2.51-2.99 และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหาการใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรดั้งเดิม ประสบปัญหาสูงสุด 3 ข้อ คือ ขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือช่วยค้น ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ และไม่มีเวลาในการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ ส่วนนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลักประสบปัญหาสูงสุด 3 ข้อ คือ สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์อยู่ในสภาพเก่า ชำรุด มีอุปสรรคเรื่องภาษาของเอกสาร และไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ และพบว่า นักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมประสบปัญหาในเรื่อง ขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือช่วยค้น มากกว่านักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในเรื่องไม่ทราบจะค้นเรื่องที่ต้องการจากที่ใด และห้องสมุดขาดบุคลากรในการให้บริการ เช่นขาดบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ประสบปัญหาในเรื่องสารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์เอกสารอยู่ในสภาพเก่า ชำรุด มากกว่านักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก มีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศสูงกว่านักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมมีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศแตกต่างกันในกลุ่มมากกว่านักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก

ศิริพร เรื่องสินชัยวานิช (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาในห้องสมุด คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้ในประเด็นของนักศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาในด้านวัตถุประสงค์การใช้ ลักษณะการใช้ ปริมาณการใช้ และความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ และศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อทรัพยากรสารสนเทศในด้านปริมาณ และความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนตามหลักสูตร พบว่านักศึกษาใช้ตำรามากที่สุด รองลงมาคือซีดีรอม วัตถุประสงค์เพื่อทำรายงานการวิจัย พบว่านักศึกษาใช้รายงานการวิจัยมากที่สุด รองลงมาคือตำรา และฐานข้อมูลซีดีรอมน้อยที่สุด วัตถุประสงค์เพื่อติดตามข่าวสารและเพิ่มพูนความรู้ พบว่านักศึกษาใช้เทปบันทึกเสียงมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด

2. ลักษณะการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ภายในห้องสมุด พบว่านักศึกษาใช้หนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือจุลสาร และหนังสืออ้างอิงภาษาไทยใช้น้อยที่สุด ทรัพยากร

สารสนเทศที่ใช้โดยยืมออก พบว่านักศึกษาใช้ตำราภาษาไทยมากที่สุด และทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้โดยยืมไปถ่ายเอกสาร พบว่านักศึกษาใช้ตำราภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือวารสารภาษาไทย

3. ปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อไม่ตีพิมพ์ใช้ระดับน้อย นักศึกษาใช้ทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกัน ในเรื่องเทปบันทึกเสียง โดยสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ใช้มากกว่าสาขาชีวสถิติ

4. ความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ ทรัพยากรสารสนเทศปีพิมพ์ปัจจุบัน พบว่านักศึกษาใช้หนังสือพิมพ์มากที่สุด ส่วนทรัพยากรสารสนเทศปีพิมพ์อื่นๆ พบว่า นักศึกษาใช้เป็นส่วนน้อย

5. ความเพียงพอของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ นักศึกษาเห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมมีความเพียงพอในระดับปานกลาง

6. ความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศ นักศึกษาเห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทมีความทันสมัยในระดับปานกลาง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาแพทย์ใช้มากที่สุดคือ หนังสือตำรา รองลงมาคือ วารสาร และดรรชนีบทความวารสารทางการแพทย์ ส่วนแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาแพทย์ใช้คือ แหล่งสารสนเทศภายในสถาบัน ได้แก่ ห้องสมุดทางการแพทย์ ห้องสมุดโรงพยาบาลศูนย์แพทย์ แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต รองลงมาคืออาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักศึกษาแพทย์ ส่วนปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศนั้น ประสบปัญหาในเรื่อง ขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือช่วยค้น เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเข้าถึงสารสนเทศมีจำนวนน้อยและทำงานช้า ไม่มีเวลาในการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาในเรื่อง สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์อยู่ในสภาพเก่า ชำรุด อุปสรรคเรื่องภาษาของเอกสาร สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตไม่น่าเชื่อถือ และห้องสมุดขาดบุคลากรในการให้บริการสารสนเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4-5 ปีการศึกษา 2552 รวมจำนวน 235 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4-5 ปีการศึกษา 2552 ที่สุ่มมาจากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามเพศ ระดับชั้นปี ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 161 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) ที่กำหนดไว้ 148 คน

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งตาม เพศ ชั้นปี

กลุ่มตัวอย่าง	ชาย	หญิง	รวม
ระดับชั้นปี			
ชั้นปีที่ 4	35	42	77
ชั้นปีที่ 5	41	43	84
รวม	76	85	161

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งมีวิธีการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตแพทยศาสตร์ จากหนังสือ เอกสาร บทความจากวารสาร อินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. สัมภาษณ์นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้ามาใช้ห้องสมุดเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

3. สร้างข้อคำถามจากข้อมูลที่ได้ศึกษามาให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย

4. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้แหล่งสารสนเทศ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

โดยตอนที่ 2-4 เป็นคำถามการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา ความชัดเจนและความครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการศึกษา

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 83 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา เพื่อหาค่าความตรงของแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว ได้แก่

6.1 นายแพทย์ชัยพฤกษ์ กุสุมาพรธัญญ์ อาจารย์ภาควิชาวิสัญญี
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6.2 คุณกฤษณา มุลานนท์ บรรณารักษ์ 8 หัวหน้างานห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.3 คุณพรทิพย์ อาณาประโยชน์ บรรณารักษ์ 8 หัวหน้างานห้องสมุด
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

7. นำแบบสอบถามหาค่าความสอดคล้อง (IOC) พบว่าทุกข้อของข้อคำถาม
มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.6 ขึ้นไป แต่บางข้อผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ
สำนวนภาษา ความชัดเจนของข้อคำถาม เช่น ปรับเปลี่ยนเรื่อง ข้อคำถามห้องสมุดคณะแพทย
จุฬาลงกรณ์ ปรับแก้เป็น ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ สถาบันอื่นๆ ข้อคำถามปัญหาในการใช้
ทรัพยากรสารสนเทศ ปรับแก้เป็น ปัญหาภายในห้องสมุด และปัญหาภายนอกห้องสมุด เป็นต้น
จึงได้ข้อคำถามในตอนี่ 1 ตอนี่ 2 ตอนี่ 3 และตอนี่ 4 จำนวน 83 ข้อ

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญมา
ปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอกรรมการควบคุมสารนิพนธ์อีกครั้ง จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้
กับนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4-5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน
40 คน แจกตามรายชื่อลำดับที่ 1-20 ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ ชั้นปีที่ 4-5 รวมจำนวน 40 คน
โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้ง 40 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 3-9 สิงหาคม 2552 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7
วัน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 40 ฉบับ จากนั้นนำมาคำนวณเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability)
ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α -Coefficient) และตั้ง
ค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป ผลการคำนวณได้ค่าความเที่ยงพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.97
ซึ่งถือว่ามีค่าความเที่ยงสูงและเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

9. รายงานผลการทดลองใช้แบบสอบถามต่อกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อ
ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง พร้อมแนวทางแก้ไขปรับปรุง เมื่อกรรมการควบคุมสารนิพนธ์
เห็นชอบแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

10. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถึงคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลจาก นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด 170 ชุด
โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามเพศ ชั้นปี และทำการสุ่มย่อยอีกครั้งโดยวิธีการจับสลาก
ซึ่งในการจับสลากแต่ละครั้งผู้วิจัยได้ทำการบันทึกชื่อไว้ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 170 คน โดยเริ่ม
แจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 15 เดือนสิงหาคม ถึงวันที่ 15 เดือนกันยายน 2552 ระยะเวลาที่แจก
แบบสอบถามเป็นเวลา 1 เดือน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 165 ชุด

3. แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 165 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 161 ชุด ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) ที่กำหนดไว้ 148 คน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมและนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) ตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

1.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ตอนที่ 3 การใช้แหล่งสารสนเทศ ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ที่เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดคะแนนคำตอบในแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับมาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

โดยวิเคราะห์เป็นภาพรวม รายด้านและรายข้อ ใช้เกณฑ์การแปลความหมายแบบอิงเกณฑ์ 5 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับน้อยที่สุด/ไม่เคยใช้เลย/ไม่พบปัญหาเลย

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ เพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2-ตอนที่ 4 ได้แก่ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งข้อคำถามเป็นการตอบแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

2.3 t-test แบบ Independent ใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้ปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-distribution ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยสองกลุ่ม
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน
3. การใช้แหล่งสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน
4. ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีที่ศึกษา						
ชั้นปีที่ 4	35	21.74	42	26.09	77	47.83
ชั้นปีที่ 5	41	25.46	43	26.71	84	52.17
รวม	76	47.21	85	52.80	161	100.00
ระดับผลการเรียนสะสม						
3.00 ขึ้นไป	52	32.30	64	39.75	116	72.05
ตั้งแต่ 2.99 ลงมา	24	14.91	21	13.04	45	27.95
รวม	76	47.20	85	52.80	161	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.80) เป็นนิสิตชั้นปีที่ 5 (ร้อยละ 52.17) มีระดับผลการเรียนสะสม 3.00 ขึ้นไป (ร้อยละ 72.05)

ตาราง 3 วิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ

วิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ	จำนวน	ร้อยละ
1. การสืบค้นหาหนังสือ		
1.1 OPAC	76	47.20
1.2 ถามบรรณารักษ์	28	17.39
1.3 ถามเพื่อน	17	10.56
1.4 หาที่ชั้นหนังสือ	40	24.84
รวม	161	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

วิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ	จำนวน	ร้อยละ
2. วิธีการสืบค้นหาวารสาร		
2.1 เว็บไซต์ทางการแพทย์	55	34.16
2.2 ถามบรรณารักษ์	24	14.91
2.3 ถามเพื่อน	22	13.66
2.4 หาที่ชั้นวารสาร	60	37.27
รวม	161	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สืบค้นหาหนังสือด้วยการสืบค้นจาก OPAC (ร้อยละ 47.20) และส่วนใหญ่สืบค้นหาวารสารด้วยวิธีหาที่ชั้นวารสารเอง (ร้อยละ 37.27)

2. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน ปรากฏดังตาราง 4-7

ตาราง 4 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทรัพยากรสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
<u>ประเภทสื่อตีพิมพ์</u>			
1. หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย เช่น กุมารเวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ โรคหัวใจ อายุรศาสตร์ทันตศัลยกรรม	4.27	0.99	มาก
2. หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Text Book of Surgery, Harrison's Principles of Internal Medicine	3.67	1.01	มาก
3. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาไทย เช่น พจนานุกรมแพทยศาสตร์ โดย วิทย์ เทียงบูรณธรรม พจนานุกรมโรคและการบำบัด โดย วิทย์ เทียงบูรณธรรม	2.20	1.26	น้อย

ตารางร่าง 4 (ต่อ)

ทรัพยากรสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
<u>ประเภทสื่อตีพิมพ์</u>			
4. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ เช่น Webster's New World Medical Dictionary by HECHT, FREDERICK Merriam-Webster's Medical Desk Dictionary by PEASE, ROGER W.	2.21	1.22	น้อย
5. วารสารวิชาการภาษาไทย ของราชวิทยาลัยต่างๆ เช่น หู คอ จมูก และไพบรุษ โดยราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย อายุรศาสตร์ โดย ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย	2.74	1.34	ปานกลาง
6. วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Clinical Infectious Diseases, The Journal of Pediatrics, The American Journal of Surgery Obstetrics & Gynecology	2.52	1.21	ปานกลาง
7. จุลสารข่าวคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2.04	1.14	น้อย
8. รายงานการวิจัย เช่น ภาวะเลือดออกทางเดินอาหาร โดย วิชิต วิริยะโรจน์	2.06	1.08	น้อย
รวม	2.71	0.81	ปานกลาง
<u>ประเภทสื่อไมตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์</u>			
1. เทปคาสเซ็ท เช่น การตรวจร่างกาย การตรวจคลื่นหัวใจ	1.75	1.05	น้อย
2. วีดิทัศน์ เช่น การผ่าตัดทำคลอด การรักษาอาการนอนกรน	1.92	1.11	น้อย
3. ซีดีรอม เช่น ซีดีรอม เรื่องการฟังเสียงหัวใจ	2.02	1.14	น้อย
รวม	1.89	0.91	น้อย
รวมทั้งหมด	2.30	0.75	น้อย

จากตาราง 4 แสดงว่า นิสิตมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยรวมในระดับน้อย ($\bar{X}=2.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการใช้ระดับสูงอยู่ 4 ข้อ ดังนี้

หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย ($\bar{X}=4.27$) หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=3.67$) วารสารวิชาการภาษาไทยของราชวิทยาลัยต่างๆ ($\bar{X}=2.74$) และวารสารวิชาการภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=2.52$) ซึ่งทั้ง 2 รายการหลังมีค่าความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง (S.D.=1.34, S.D.=1.21) ตามลำดับ

ตาราง 5 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ

ทรัพยากรสารสนเทศ	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>ประเภทสื่อตีพิมพ์</u>					
1. หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย เช่น กุมารเวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ โรคหัวใจ อายุรศาสตร์ทันตศัลยกรรม	4.12	1.07	4.40	0.89	-1.80
2. หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Text Book of Surgery, Harrison's Principles of Internal Medicine	3.63	1.09	3.71	0.92	-0.46
3. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาไทย เช่น พจนานุกรมแพทยศาสตร์ โดย วิทย์ เทียงบูรณธรรม พจนานุกรมโรคและการบำบัด โดย วิทย์ เทียงบูรณธรรม	2.20	1.31	2.21	1.23	-0.72
4. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ เช่น Webster's New World Medical Dictionary by HECHT, FREDERICK Merriam-Webster's Medical Desk Dictionary by PEASE, ROGER W.	2.30	1.33	2.13	1.12	0.90
5. วารสารวิชาการภาษาไทย ของราชวิทยาลัยต่างๆ เช่น หู คอ จมูก และไอบุหน้า โดยราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย อายุรศาสตร์ โดย ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย	2.64	1.28	2.82	1.39	-0.85

ตาราง 5 (ต่อ)

ทรัพยากรสารสนเทศ	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
6. วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Clinical Infectious Diseases, The Journal of Pediatrics, The American Journal of Surgery Obstetrics & Gynecology.	2.59	1.21	2.46	1.21	0.70
7. จุลสารข่าวคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2.12	1.18	1.96	1.10	0.85
8. รายงานการวิจัย เช่น ภาวะเลือดออกทางเดินอาหาร โดย วิชิต วิริยะโรจน์	2.14	1.12	1.99	1.04	0.92
รวม	2.72	0.87	2.71	0.77	0.06
<u>ประเภทสื่อไมติพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์</u>					
1. เทปคาสเซ็ท เช่น การตรวจร่างกาย การตรวจคลื่นหัวใจ	1.80	1.03	1.69	1.06	0.66
2. วีดิทัศน์ เช่น การผ่าตัดทำคลอด การรักษาอาการนอนกรน	1.99	1.05	1.89	1.17	0.73
3. ซีดีรอม เช่น ซีดีรอม เรื่องการฟังเสียงหัวใจ	2.07	1.16	1.98	1.13	0.49
รวม	1.95	0.94	1.84	0.89	0.74
รวมทั้งหมด	2.34	0.81	2.28	0.70	0.49

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 5 แสดงว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามชั้นปี

ทรัพยากรสารสนเทศ	ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>ประเภทสื่อตีพิมพ์</u>					
1. หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย เช่น กุมารเวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ โรคหัวใจ อายุรศาสตร์ทันยุค	4.35	0.90	4.19	1.06	1.03
2. หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Text Book of Surgery, Harrison's Principles of Internal Medicine	3.58	1.01	3.75	0.99	-1.04
3. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาไทย เช่น พจนานุกรม แพทยศาสตร์ โดย วิทย์ เทียงบูรณธรรม พจนานุกรม โรคและการบำบัด โดย วิทย์ เทียงบูรณธรรม	2.55	1.26	1.89	1.18	3.39*
4. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ เช่น Webster's New World Medical Dictionary by HECHT, FREDERICK Merriam-Webster's Medical Desk Dictionary by PEASE, ROGER W.	2.60	1.20	1.86	1.14	4.02*
5. วารสารวิชาการภาษาไทย ของราชวิทยาลัยต่างๆ เช่น หู คอ จมูก และไพบรุษ โดยราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย อายุรศาสตร์ โดย ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย	2.70	1.32	2.77	1.37	-0.34
6. วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Clinical Infectious Diseases, The Journal of Pediatrics, The American Journal of Surgery Obstetrics & Gynecology	2.60	1.27	2.45	1.16	0.76
7. จุลสารข่าวคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2.17	1.26	1.92	1.01	1.41

ตาราง 6 (ต่อ)

ทรัพยากรสารสนเทศ	ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>ประเภทสื่อตีพิมพ์</u>					
8. รายงานการวิจัย เช่น ภาวะเลือดออกทางเดินอาหาร โดย วิชิต วิริยะโรจน์	2.30	1.14	1.85	0.98	2.72*
รวม	2.86	0.84	2.58	0.77	2.13*
<u>ประเภทสื่อไม่ตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์</u>					
1. เทปคาสเซ็ท เช่น การตรวจร่างกาย การตรวจคลื่นหัวใจ	1.94	1.08	1.57	0.99	2.23*
2. วีดิทัศน์ เช่น การผ่าตัดทำคลอด การรักษาอาการนอนกรน	2.03	1.21	1.82	1.02	1.17
3. ซีดีรอม เช่น ซีดีรอมเรื่องการฟังเสียงหัวใจ	2.13	1.27	1.92	1.01	1.18
รวม	2.03	0.98	1.77	0.84	1.81
รวมทั้งหมด	2.44	0.75	2.18	0.74	2.26*

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 6 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยที่นิสิตชั้นปีที่ 4 มีการใช้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 5

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 มีการใช้มากกว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 5 ในหัวข้อพจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาไทย พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ รายงานการวิจัย และเทปคาสเซ็ท

ตาราง 7 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับผลการเรียน

ทรัพยากรสารสนเทศ	3.00 ขึ้นไป \bar{X}	ขึ้นไป S.D.	ตั้งแต่ 2.99 ลงมา \bar{X}	ลงมา S.D.	t
<u>ประเภทสื่อตีพิมพ์</u>					
1. หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย เช่น กุมารเวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ โรคหัวใจ อายุรศาสตร์ทันตศัลยกรรม	4.24	1.04	4.33	0.85	-0.53
2. หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Text Book of Surgery, Harrison's Principles of Internal Medicine Campbell's Operative Orthopedics	3.69	1.00	3.62	1.03	0.38
3. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาไทย เช่น พจนานุกรมแพทยศาสตร์ โดย วิทย์ เทียงบุญธรรม พจนานุกรมโรคและการบำบัด โดย วิทย์ เทียงบุญธรรม	2.19	1.33	2.24	1.07	-0.27
4. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ เช่น Webster's New World Medical Dictionary by HECHT, FREDERICK Merriam-Webster's Medical Desk Dictionary by PEASE, ROGER W.	2.14	1.22	2.40	1.23	-1.22
5. วารสารวิชาการภาษาไทยของราชวิทยาลัย ต่าง ๆ เช่น หู คอ จมูก และไอบุหน้า โดยราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่ง ประเทศไทย อายุรศาสตร์ โดย ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย	2.67	1.37	2.91	1.26	-1.05

ตาราง 7 (ต่อ)

ทรัพยากรสารสนเทศ	3.00 ขึ้นไป \bar{X}	ขึ้นไป S.D.	ตั้งแต่ 2.99 ลงมา \bar{X}	ลงมา S.D.	t
6. วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Clinical Infectious Diseases, The Journal of Pediatrics, The American Journal of Surgery	2.44	1.23	2.73	1.16	-1.38
7. จุลสารข่าวคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ต่าง ๆ เช่น ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1.95	1.07	2.27	1.29	-1.59
8. รายงานการวิจัย เช่น ภาวะเลือดออก ทางเดินอาหาร โดย วิชิต วิริยะโรจน์	2.04	1.09	2.11	1.05	-0.36
รวม	2.67	0.83	2.83	0.76	-1.10
<u>ประเภทสื่อไม่ตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์</u>					
1. เทปคาสเซ็ท เช่น การตรวจร่างกาย การตรวจคลื่นหัวใจ	1.66	1.01	1.96	1.11	-1.5
2. วีดิทัศน์ เช่น การผ่าตัดทำคลอด การรักษาอาการนอนกรน	1.81	1.10	2.20	1.12	-1.99*
3. ซีดีรอม เช่น ซีดีรอม เรื่องการฟังเสียงหัวใจ	1.96	1.20	2.18	0.96	-1.22
รวม	1.81	0.93	2.11	0.85	-1.87
รวมทั้งหมด	2.24	0.75	2.47	0.75	1.74

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 7 แสดงว่า นิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.99 ลงมา มีการใช้วีดิทัศน์มากกว่านิสิตที่มีระดับผลการเรียน 3.00 ขึ้นไป

3. การใช้แหล่งสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะ
แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน ปรากฏดัง
ตาราง 8-11

ตาราง 8 การใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แหล่งสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
แหล่งสารสนเทศบุคคล			
1. ประสบการณ์และแนวความคิด/ความรู้ของตนเอง	3.64	0.96	มาก
2. เพื่อนร่วมชั้นเรียน	3.60	0.97	มาก
3. เพื่อนคณะแพทยศาสตร์ ต่างสถาบัน	2.32	1.29	น้อย
4. แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น แพทย์โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	2.94	1.21	ปานกลาง
5. อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น อาจารย์แพทย์โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อาจารย์แพทย์โรงพยาบาลตำรวจ	3.25	1.18	ปานกลาง
6. วิทยาลัยวิชาชีพในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น พยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พยาบาลในโรงพยาบาลเสนา	2.16	1.22	น้อย
7. บุคลากรทางการแพทย์ เช่น นักกายภาพบำบัด เภสัชกร ทันตแพทย์ นักรังสีเทคนิค ใน โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	2.04	1.21	น้อย
8. แพทย์แผนไทย เช่น หมอนวดแผนโบราณ เพื่อการฟื้นฟู	1.75	1.03	น้อย
9. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	1.73	1.04	น้อย
รวม	2.60	0.80	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
<u>แหล่งสารสนเทศสถาบัน</u>			
1. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	4.08	1.08	มาก
2. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ สถาบันอื่นๆ	1.88	1.00	น้อย
3. แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย	1.70	1.08	น้อย
รวม	2.55	0.68	ปานกลาง
<u>แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน</u>			
1. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางโทรทัศน์ เช่น รายการพบแพทย์ศิริราช ช่อง 7 รายการคนสู้โรค ช่องไทยทีวี	2.06	1.14	น้อย
2. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางวิทยุ เช่น คลื่น FM 102 MHZ รายการสุขภาพดีมีความสุข คลื่น FM 107.25 MHZ รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อประชาชน	1.78	1.09	น้อย
3. คอลัมน์ความรู้ทางการแพทย์ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์	2.51	1.42	ปานกลาง
รวม	2.11	0.97	น้อย
<u>แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต</u>			
1. ฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับ ได้แก่			
1.1 ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Accessmedicine	3.22	0.75	ปานกลาง
1.2 ฐานข้อมูล proquest.umi.com	3.07	1.08	ปานกลาง
1.3 ฐานข้อมูล mdconsult.com	2.02	1.14	น้อย
2. ฐานข้อมูลที่ สกอ. บอกรับ (Thailis) ได้แก่			
2.1 Springerlink.com	2.94	1.44	ปานกลาง
2.2 web of science	2.76	1.44	ปานกลาง
2.3 Science Direct	3.02	0.92	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
<u>แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต</u>			
2.4 Pubmed	2.63	1.39	ปานกลาง
2.5 HW Wilson	2.39	1.10	น้อย
3. เว็บไซต์อื่นๆ ได้แก่			
3.1 www.Studentconsult.com	1.91	1.07	น้อย
3.2 www.thepoint.com	1.98	1.16	น้อย
รวม	2.59	0.65	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	2.47	0.60	น้อย

จากตาราง 8 แสดงว่า นิสิตมีการใช้แหล่งสารสนเทศต่างๆ โดยรวมในระดับน้อย

($\bar{X}=2.47$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการใช้ออยู่ในระดับสูงอยู่ 7 ข้อ ดังนี้ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ($\bar{X}=4.08$) ประสพการณ์และแนวความคิด/ความรู้ของตนเอง ($\bar{X}=3.64$) เพื่อนร่วมชั้นเรียน ($\bar{X}=3.60$) อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ ($\bar{X}=3.25$) ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Accessmedicine ($\bar{X}=3.22$) ฐานข้อมูล proquest.umi.com ($\bar{X}=3.07$) และฐานข้อมูล Science Direct ($\bar{X}=3.02$)

ตาราง 9 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ

แหล่งสารสนเทศ	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>แหล่งสารสนเทศบุคคล</u>					
1. ประสพการณ์และแนวความคิด/ความรู้ของตนเอง	3.76	0.89	3.53	1.01	1.55
2. เพื่อนร่วมชั้นเรียน	3.82	0.88	3.41	1.02	2.69*
3. เพื่อนคณะแพทยศาสตร์ ต่างสถาบัน	2.42	1.28	2.24	1.30	0.91
4. แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น แพทย์โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แพทย์โรงพยาบาลตำรวจ	3.08	1.20	2.82	1.21	1.35

ตาราง 9 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>แหล่งสารสนเทศบุคคล</u>					
5. อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น อาจารย์แพทย์โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อาจารย์แพทย์โรงพยาบาลตำรวจ	3.43	1.14	3.08	1.20	1.91
6. พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น พยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พยาบาลในโรงพยาบาลเสนา	2.28	1.24	2.06	1.21	1.13
7. บุคลากรทางการแพทย์ เช่น นักกายภาพบำบัด เกสซิกเกอร์ ทันตแพทย์ นักรังสีเทคนิคในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	2.13	1.27	1.96	1.15	0.88
8. แพทย์แผนไทย เช่น หมอนวดแผนโบราณ เพื่อการฟื้นฟู	1.84	1.17	1.67	0.99	1.06
9. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	1.84	1.17	1.62	0.91	1.33
รวม	2.73	0.82	2.49	0.77	1.95
<u>แหล่งสารสนเทศสถาบัน</u>					
1. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	3.97	1.13	4.18	1.03	1.19
2. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ สถาบันอื่นๆ	1.97	1.05	1.80	0.96	1.09
3. แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย	1.82	1.08	1.60	1.07	1.27
รวม	2.59	0.67	2.52	0.70	0.57
<u>แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน</u>					
1. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางโทรทัศน์ เช่น รายการพบแพทย์ศิริราช ช่อง 7 รายการคนสู้โรค ช่องไทยทีวี รายการพบแพทย์ศิริราช ช่อง 7 รายการคนสู้โรค ช่องไทยทีวี	2.13	1.18	1.99	1.11	0.79

ตาราง 9 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน</u>					
2. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางวิทยุ เช่น คลื่น FM 102 MHZ รายการสุขภาพดีมีความสุข คลื่น FM 107.25 MHZ รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อประชาชน	3.09	11.21	1.74	1.01	1.11
3. คอลัมน์ความรู้ทางการแพทย์ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์	2.71	1.47	2.33	1.37	1.71
รวม	2.03	0.89	1.90	0.94	0.86
<u>แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต</u>					
1. ฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับ ได้แก่					
1.1 ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Accessmedicin	3.25	0.80	3.20	0.70	0.42
1.2 ฐานข้อมูล proquest.umi.com	3.03	1.14	3.09	1.01	-0.32
1.3 ฐานข้อมูล mdconsult.com	2.06	1.15	1.97	1.13	0.49
2. ฐานข้อมูลที่ สกอ. บอกรับ (Thailis) ได้แก่					
2.1 Springerlink.com	3.00	1.38	2.88	1.50	0.51
2.2 web of science	2.72	1.41	2.80	1.48	-0.33
2.3 Science Direct	3.10	1.02	2.95	0.81	1.04
2.4 Pubmed	2.77	1.39	2.49	1.39	1.28
2.5 HW Wilson	2.39	1.10	2.37	1.10	0.10
3. เว็บไซต์อื่นๆ ได้แก่					
3.1 www.Studentconsult.com	2.09	1.17	1.75	0.95	1.38
3.2 www.thepoint.com	2.09	1.17	1.75	0.95	1.21
รวม	2.67	0.72	2.58	0.77	0.75
รวมทั้งหมด	2.55	0.62	2.58	0.59	1.64

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 9 แสดงว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่างคือนิสิตเพศชายมีการใช้มากกว่าเพศหญิง
ในเรื่องเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ตาราง 10 การใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จำแนกตามชั้นปี

แหล่งสารสนเทศ	ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>แหล่งสารสนเทศบุคคล</u>					
1. ประสบการณ์และแนวความคิด/ความรู้ของตนเอง	3.61	0.94	3.67	0.99	-0.37
2. เพื่อนร่วมชั้นเรียน	3.56	0.99	3.64	0.95	-0.55
3. เพื่อนคณะแพทยศาสตร์ ต่างสถาบัน	2.31	1.24	2.33	1.34	-0.11
4. แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ	2.81	1.14	3.07	1.26	-1.40
5. อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ	2.96	1.21	3.51	1.09	-3.04*
6. พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลต่างๆ	2.27	1.22	2.06	1.23	1.11
7. บุคลากรทางการแพทย์	2.14	1.16	1.95	1.25	1.00
8. แพทย์แผนไทย	1.83	1.09	1.68	0.96	0.94
9. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	1.73	1.05	1.73	1.05	0.01
รวม	2.58	0.80	2.63	0.80	-0.37
<u>แหล่งสารสนเทศสถาบัน</u>					
1. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	3.82	1.08	4.32	1.02	-3.03*
2. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ สถาบันอื่นๆ	1.95	1.09	1.82	0.92	0.80
3. แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย	1.68	0.99	1.73	1.16	0.30
รวม	2.48	0.73	2.62	0.63	-1.32
<u>แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน</u>					
1. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางโทรทัศน์ เช่น รายการพบแพทย์ศิริราช ช่อง 7 ฯลฯ	2.00	1.25	2.11	1.04	-0.59
2. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางวิทยุ เช่น คลื่น FM 102 MHZ รายการสุขภาพดีมีความสุข	1.82	1.05	2.89	10.67	-0.88
3. คอลัมน์ความรู้ทางการแพทย์ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์	2.60	1.42	2.43	1.43	0.75
รวม	1.95	0.93	1.97	0.90	-0.11

ตาราง 10 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต</u>					
1. ฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับ ได้แก่					
1.1 ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Accessmedicine	3.11	0.76	3.32	0.73	-1.74
1.2 ฐานข้อมูล proquest.umi.com	2.87	1.12	3.25	1.00	-2.26*
1.3 ฐานข้อมูล mdconsult.com	2.12	1.27	1.91	1.00	1.18
2. ฐานข้อมูลที่ สกอ. บอกรับ (Thailis) ได้แก่					
2.1 Springerlink.com	2.63	1.41	3.21	1.43	1.57
2.2 web of science	2.51	1.35	2.98	1.50	-1.07
2.3 Science Direct	2.81	0.86	3.21	0.93	-2.78*
2.4 Pubmed	2.58	1.39	2.66	1.39	-0.37
2.5 H.W. Wilson	2.38	1.09	2.38	1.11	0.05
3. เว็บไซต์อื่นๆ ได้แก่					
3.1 www.Studentconsult.com	1.84	1.00	1.97	1.14	-0.77
3.2 www.thepoint.com	1.96	1.11	1.98	1.20	-0.14
รวม	2.67	0.72	2.58	0.74	0.74
รวมทั้งหมด	2.42	0.65	2.50	0.55	-0.91

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 10 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5

เมื่อพิจารณาการใช้เป็นรายข้อ พบความแตกต่างคือ นิสิตชั้นปีที่ 5 มีการใช้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ในเรื่อง อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฐานข้อมูล proquest.umi.com และฐานข้อมูล Science Direct

ตาราง 11 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับผลการเรียน

แหล่งสารสนเทศ	3.00 ขึ้นไป		ตั้งแต่ 2.99 ลงมา		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>แหล่งสารสนเทศบุคคล</u>					
1. ประสบการณ์และแนวความคิด/ความรู้ของตนเอง	3.65	1.01	3.62	0.83	0.14
2. เพื่อนร่วมชั้นเรียน	3.58	1.02	3.67	0.83	-0.57
3. เพื่อนคณะแพทยศาสตร์ ต่างสถาบัน	2.24	1.23	2.53	1.42	-1.21
4. แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น แพทย์โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แพทย์โรงพยาบาลตำรวจ	2.97	1.13	2.89	1.39	0.36
5. อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น อาจารย์แพทย์โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อาจารย์แพทย์โรงพยาบาลตำรวจ	3.29	1.19	3.13	1.16	0.77
6. วิทยาลัยวิชาชีพในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น พยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พยาบาลในโรงพยาบาลเสนา	2.16	1.24	2.18	1.19	-0.11
7. บุคลากรทางการแพทย์ เช่น นักกายภาพบำบัด เกสซิกกร ทันตแพทย์ นักรังสีเทคนิคในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	2.00	1.20	2.16	1.22	-0.73
8. แพทย์แผนไทย เช่น หมอนวดแผนโบราณ เพื่อการฟื้นฟู	1.68	1.01	1.93	1.05	-1.38
9. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	1.67	1.00	1.87	1.14	-1.00
รวม	2.58	0.81	2.66	0.80	-0.59

ตาราง 11 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	3.00 ขึ้นไป		ตั้งแต่ 2.99 ลงมา		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>แหล่งสารสนเทศสถาบัน</u>					
1. โรงพยาบาล ใต้แก่ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	4.09	1.11	4.04	1.00	0.27
2. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ สถาบันอื่นๆ	1.72	0.94	2.29	1.06	-3.80*
3. แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย	1.51	0.95	2.20	1.24	-3.39*
รวม	2.44	0.64	2.84	0.69	-3.03*
<u>แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน</u>					
1. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางโทรทัศน์ รายการพบแพทย์ศิริราช ช่อง 7 ฯลฯ	2.01	1.12	2.18	1.21	-0.84
2. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางวิทยุ คลื่น FM 102 MHZ รายการสุขภาพดีมีความสุข	2.57	9.09	1.89	1.15	0.50
3. คอลัมน์ความรู้ทางการแพทย์ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์	2.55	1.51	2.40	1.18	0.61
รวม	1.87	0.84	2.21	1.06	-1.93
<u>แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต</u>					
1. ฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับใต้แก่					
1.1 ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Accessmedicine	3.21	0.78	3.24	0.64	-0.21
1.2 ฐานข้อมูล proquest.umi.com	3.09	1.18	3.00	0.73	0.60
1.3 ฐานข้อมูล mdconsult.com	1.95	1.20	2.17	0.96	-1.10
2. ฐานข้อมูลที่ สกอ. บอกรับ (Thailis) ใต้แก่					
2.1 Springerlink..com	2.84	1.53	3.17	1.19	-1.46
2.2 web of science	2.74	1.52	2.82	1.23	-0.34
2.3 Science Direct	2.94	0.90	3.22	0.95	-1.70
2.4 Pubmed	2.51	1.44	2.91	1.23	-1.61
2.5 HW Wilson	2.35	1.13	2.46	1.01	-0.58

ตาราง 11 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	3.00 ขึ้นไป		ตั้งแต่ 2.99 ลงมา		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
3. เว็บไซต์อื่นๆ ได้แก่					
3.1 www.Studentconsult.com	1.81	1.05	2.17	1.09	-1.95
3.2 www.thepoint.com	1.93	1.19	2.06	1.07	-0.62
รวม	2.57	0.78	2.75	0.57	-1.42
รวมทั้งหมด	2.41	0.54	2.60	0.61	-1.73

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 11 แสดงว่า นิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบความแตกต่างคือนิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ย 2.99 ลงมา มีการใช้มากกว่านิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป ในเรื่องแหล่งสารสนเทศบุคคล จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนคณะแพทยศาสตร์ ต่างสถาบัน พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลต่างๆ บุคลากรทางการแพทย์ แพทย์แผนไทย และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เรื่องแหล่งสารสนเทศสถาบัน จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ สถาบันอื่นๆ และแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Accessmedicine ฐานข้อมูล Science Direct ฐานข้อมูล Springerlink.com ฐานข้อมูล Pubmed ฐานข้อมูล web of science ฐานข้อมูล HW Wilson ฐานข้อมูล mdconsult.com ฐานข้อมูล www.Studentconsult.com และฐานข้อมูล www.thepoint.com

4. ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน ปรากฏดังตาราง 12-15

ตาราง 12 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
<u>ปัญหาภายในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>			
<u>หนังสือ</u>			
1. หนังสือตำราที่มีจำนวนไม่เพียงพอ	3.99	1.07	มาก
2. หนังสือตำราที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ	3.83	1.06	มาก
3. หนังสือตำราที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย	3.75	1.06	มาก
4. หนังสือมีสภาพเก่า / ชำรุด	4.07	1.04	มาก
5. จัดเรียงหนังสือบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่ ทำให้หาไม่พบ	2.94	1.45	ปานกลาง
6. หนังสือตำราภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน	3.93	1.19	มาก
รวม	3.75	0.78	มาก
<u>หนังสืออ้างอิง</u>			
1. หนังสืออ้างอิงมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.64	1.05	มาก
2. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ	3.50	1.13	มาก
3. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย	3.44	1.20	ปานกลาง
4. หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า / ชำรุด	3.56	1.22	มาก
5. จัดเรียงหนังสืออ้างอิงบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่ ทำให้หาไม่พบ	3.05	1.26	ปานกลาง
รวม	3.44	1.02	ปานกลาง
<u>วารสาร</u>			
1. วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.13	1.25	ปานกลาง
2. วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่าช้า	3.00	1.21	ปานกลาง
3. การจัดเรียงวารสารบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้	2.79	1.17	ปานกลาง
4. วารสารที่ให้บริการไม่มีความหลากหลาย	3.00	1.19	ปานกลาง
5. วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ	3.01	1.22	ปานกลาง
6. ควรมีการอบรมสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์	2.91	1.25	ปานกลาง
รวม	2.97	1.09	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
<u>หนังสือพิมพ์</u>			
1. ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า	3.25	1.38	มาก
2. หนังสือพิมพ์ที่ให้บริการภายในห้องสมุดมีชื่อเรื่องไม่หลากหลาย (ปัจจุบันมีให้บริการ 5 ชื่อเรื่อง คือ มติชน ไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ บางกอกโพสต์)	2.86	1.27	ปานกลาง
รวม	3.05	1.12	ปานกลาง
<u>จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย</u>			
1. ไม่ตรงตามความต้องการ	2.98	1.20	ปานกลาง
2. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยไม่หลากหลาย	2.93	1.20	ปานกลาง
3. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยเข้าถึงได้ยาก	2.96	1.15	ปานกลาง
4. จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย ไม่ทันสมัย	2.81	1.10	ปานกลาง
รวม	2.92	1.10	ปานกลาง
<u>สื่อโสตทัศนวัสดุ</u>			
1. จำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	2.92	1.23	ปานกลาง
2. โสตทัศนวัสดุไม่ตรงตามความต้องการใช้	2.87	1.17	ปานกลาง
3. ประเภทของโสตทัศนวัสดุไม่หลากหลาย	2.83	1.15	ปานกลาง
รวม	2.87	1.11	ปานกลาง
<u>ฐานข้อมูลออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต</u>			
1. ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ตรงกับความต้องการ	2.93	1.20	ปานกลาง
2. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง	3.44	1.23	ปานกลาง
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย	3.10	1.21	ปานกลาง
4. ไม่มีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ให้พร้อมใช้	3.06	1.16	ปานกลาง
รวม	3.05	0.90	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
<u>บุคลากร</u>			
1. บุคลากรตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ	2.71	1.30	ปานกลาง
2. บุคลากรไม่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ	2.83	1.34	ปานกลาง
3. บุคลากรพูดจาไม่สุภาพ	2.58	1.26	ปานกลาง
4. บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องที่ให้บริการ	2.54	1.28	ปานกลาง
รวม	2.67	1.18	ปานกลาง
<u>สภาพทั่วไป</u>			
1. เครื่องปรับอากาศเย็นเกินไป	3.05	1.40	ปานกลาง
2. แสงสว่างไม่เพียงพอ	2.55	1.33	ปานกลาง
3. เสียงดังรบกวน	2.94	1.32	ปานกลาง
4. พื้นที่ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ	3.29	1.36	ปานกลาง
รวม	2.96	1.03	ปานกลาง
<u>ปัญหาภายนอกห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>			
1. การเดินทางไม่สะดวก	2.87	1.35	ปานกลาง
2. ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร	3.12	1.37	ปานกลาง
3. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด	2.88	1.27	ปานกลาง
4. การให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด	2.80	1.21	ปานกลาง
รวม	2.91	1.11	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	3.10	0.77	ปานกลาง

จากตาราง 12 แสดงว่า นิสิตประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.10$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่เป็นปัญหาระดับสูง 17 ข้อ ดังนี้

หนังสือมีสภาพเก่า / ชำรุด ($\bar{X}=4.07$) หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X}=3.99$)

หนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=3.93$) หนังสือที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ

($\bar{X}=3.83$) หนังสือที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย ($\bar{X}=3.75$) หนังสืออ้างอิงมีจำนวนไม่เพียงพอ

($\bar{X}=3.64$) หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า/ชำรุด แต่คำตอบข้อนี้มีความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง

($\bar{X}=3.56$, S.D.=1.22) หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ ($\bar{X}=3.50$) หนังสืออ้างอิงที่มี

อยู่ไม่มีความหลากหลาย ($\bar{X}=3.44$) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง แต่คำตอบข้อนี้มีความแตกต่าง

ในกลุ่มค่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.44$, S.D.=1.23) พื้นที่ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ แต่คำตอบข้อนี้มี

ความแตกต่างในกลุ่มก่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.29$, S.D.=1.36) ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า แต่คำตอบข้อนี้มีความแตกต่างในกลุ่มก่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.25$, S.D.=1.38) วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ แต่คำตอบข้อนี้มีความแตกต่างในกลุ่มก่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.13$, S.D.=1.25) ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร แต่คำตอบข้อนี้มีความแตกต่างในกลุ่มก่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.12$, S.D.=1.37) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย แต่คำตอบข้อนี้มีความแตกต่างในกลุ่มก่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.10$, S.D.=1.21) ไม่มีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ให้พร้อมใช้ ($\bar{X}=3.06$) วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ แต่คำตอบข้อนี้มีความแตกต่างในกลุ่มก่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.01$, S.D.=1.22)

ตาราง 13 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>ปัญหาภายในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>					
<u>หนังสือ</u>					
1. หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.92	1.12	4.05	1.03	-0.74
2. หนังสือที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ	3.78	1.09	3.88	1.03	-0.62
3. หนังสือที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย	3.67	1.03	3.82	1.09	-0.91
4. หนังสือมีสภาพเก่า / ชำรุด	4.07	1.09	4.07	1.10	-0.03
5. จัดเรียงหนังสือบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่ ทำให้หาไม่พบ	2.79	1.16	3.07	1.67	-1.23
6. หนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน	3.84	1.22	4.00	1.16	-0.84
รวม	3.68	0.80	3.82	0.76	-1.12
<u>หนังสืออ้างอิง</u>					
1. หนังสืออ้างอิงมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.51	1.10	3.75	0.99	-1.46
2. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ	3.37	1.07	3.62	1.18	-1.44
3. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย	3.32	1.17	3.55	1.22	-1.26
4. หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า / ชำรุด	3.47	1.26	3.64	1.19	-0.84
5. จัดเรียงหนังสืออ้างอิงบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่ ทำให้หาไม่พบ	2.87	1.20	3.21	1.30	-1.73
รวม	3.31	1.02	3.21	1.30	-1.55

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>วารสาร</u>					
1. วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ	2.99	1.25	3.26	1.24	-1.39
2. วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่าช้า	2.78	1.09	3.20	1.29	-2.38*
3. การจัดเรียงวารสารบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้	2.61	1.06	2.95	1.24	-1.90
4. วารสารที่ให้บริการไม่มีความหลากหลาย	2.88	1.20	3.11	1.19	-1.19
5. วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ	2.84	1.19	3.15	1.24	-1.62
6. ควรมีการอบรมสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์	2.78	1.27	3.02	1.23	-1.25
รวม	2.81	1.04	3.12	1.12	-1.78
<u>หนังสือพิมพ์</u>					
1. ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า	2.91	1.10	3.55	1.37	-3.04*
2. หนังสือพิมพ์ที่ให้บริการภายในห้องสมุดมีชื่อเรื่องไม่หลากหลาย	2.78	1.16	2.93	1.36	-0.76
รวม	2.84	1.05	3.24	1.16	-2.28*
<u>จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย</u>					
1. ไม่ตรงตามความต้องการ	2.91	1.10	3.05	1.29	-0.73
2. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยไม่หลากหลาย	2.80	1.12	3.05	1.26	-1.29
3. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยเข้าถึงได้ยาก	2.91	1.06	3.01	1.22	-0.57
4. จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย ไม่ทันสมัย	2.75	1.11	2.86	1.09	-0.63
รวม	2.84	1.03	2.99	1.16	-0.86
<u>สื่อโสตทัศนวัสดุ</u>					
1. จำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	2.82	1.17	3.01	1.27	-1.01
2. โสตทัศนวัสดุไม่ตรงตามความต้องการใช้	2.83	1.16	2.91	1.19	-0.41
3. ประเภทของโสตทัศนวัสดุไม่หลากหลาย	2.83	1.19	2.84	1.11	-0.04
รวม	2.82	1.10	2.92	1.13	-0.53

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>ฐานข้อมูลออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต</u>					
1. ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ตรงกับความต้องการ	2.76	1.21	3.08	1.18	-1.70
2. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง	3.21	1.30	3.65	1.13	-2.28*
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย	2.86	1.21	3.32	1.17	-2.47*
4. ไม่มีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ให้พร้อมใช้	2.89	1.13	2.99	1.09	-1.68
รวม	2.84	0.93	3.25	0.84	-2.95*
<u>บุคลากร</u>					
1. บุคลากรตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ	2.47	1.27	2.93	1.29	-2.26*
2. บุคลากรไม่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ	2.66	1.35	2.99	1.31	-1.57
3. บุคลากรพูดจาไม่สุภาพ	2.45	1.27	2.69	1.24	-1.24
4. บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องที่ให้บริการ	2.51	1.36	2.56	1.22	-0.25
รวม	2.52	1.22	2.79	1.14	-1.46
<u>สภาพทั่วไป</u>					
1. เครื่องปรับอากาศเย็นเกินไป	2.86	1.33	3.22	1.43	-1.68
2. แสงสว่างไม่เพียงพอ	2.42	1.34	2.67	1.32	-1.19
3. เสียงดังรบกวน	2.76	1.27	3.11	1.34	-1.66
4. พื้นที่ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ	3.14	1.41	3.41	1.31	-1.24
รวม	2.80	1.07	3.10	0.98	-1.90
<u>ปัญหาภายนอกห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>					
1. การเดินทางไม่สะดวก	2.70	1.31	3.02	1.38	-1.54
2. ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร	2.93	1.36	3.28	1.36	-1.62
3. การยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด	2.62	1.23	3.11	1.28	-2.45*
4. การให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด	2.59	1.19	2.98	1.21	-2.03*
รวม	2.71	1.06	3.10	1.13	-2.24*
รวมทั้งหมด	2.96	0.78	3.23	0.75	-2.23*

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 13 แสดงว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 โดยที่นิสิตหญิงประสบปัญหามากกว่านิสิตชาย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่าง คือ นิสิตเพศหญิงประสบปัญหามากกว่าเพศชายในเรื่อง วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่าง้าไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงเวลา เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย บุคลากรตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ การยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด และการให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด

ตาราง 14 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามชั้นปี

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>ปัญหาภายในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>					
<u>หนังสือ</u>					
1. หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ	4.06	0.98	3.92	1.15	0.88
2. หนังสือที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ	3.84	0.97	3.82	1.18	0.13
3. หนังสือที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย	3.64	0.99	3.86	1.12	-1.32
4. หนังสือมีสภาพเก่า / ชำรุด	3.94	1.06	4.19	1.02	-1.56
5. จัดเรียงหนังสือบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่	3.03	1.20	2.86	1.65	0.74
6. หนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน	3.79	1.10	4.05	1.25	-1.37
รวม	3.72	0.79	3.78	0.77	-0.53
<u>หนังสืออ้างอิง</u>					
1. หนังสืออ้างอิงมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.48	0.95	3.79	1.11	-1.86
2. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ	3.36	0.97	3.63	1.25	-1.51
3. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย	3.34	1.02	3.54	1.34	-1.05
4. หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า / ชำรุด	3.30	1.15	3.80	1.25	-2.63*
5. จัดเรียงหนังสืออ้างอิงบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่					
ทำให้หาไม่พบ	2.87	1.09	3.21	1.39	-1.74
รวม	3.27	0.90	3.59	1.10	-2.03*

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>วารสาร</u>					
1. วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.40	1.09	2.88	1.33	2.71*
2. วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่างช้า	3.26	1.08	2.76	1.29	2.65*
3. การจัดเรียงวารสารบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้	3.09	1.03	2.51	1.23	3.23*
4. วารสารที่ให้บริการไม่มีความหลากหลาย	3.27	1.07	2.75	1.25	2.84*
5. วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ	3.21	1.12	2.82	1.29	2.02*
6. ควรมีการอบรมสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์	3.10	1.11	2.73	1.36	1.93
รวม	3.22	0.92	2.74	1.19	2.86*
<u>หนังสือพิมพ์</u>					
1. ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า	3.53	1.27	2.99	1.43	2.55*
2. หนังสือพิมพ์ที่ให้บริการภายในห้องสมุดมีชื่อเรื่องไม่หลากหลาย (ปัจจุบันมีให้บริการ 5 ชื่อเรื่อง คือ มติชน ไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ บางกอกโพสต์)	3.13	1.13	2.61	1.34	2.66*
รวม	3.33	1.07	2.80	1.12	3.09*
<u>จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย</u>					
1. ไม่ตรงตามความต้องการ	3.22	1.05	2.76	1.30	2.50*
2. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยไม่หลากหลาย	3.22	1.14	2.67	1.20	3.00*
3. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยเข้าถึงได้ยาก	3.16	1.07	2.79	1.19	2.07*
4. จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย ไม่ทันสมัย	3.01	1.05	2.62	1.12	2.30*
รวม	3.15	0.99	2.71	1.15	2.61*
<u>สื่อโสตทัศนวัสดุ</u>					
1. จำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	3.13	1.16	2.73	1.26	2.11*
2. โสตทัศนวัสดุไม่ตรงตามความต้องการใช้	3.03	1.14	2.73	1.20	1.63
3. ประเภทของโสตทัศนวัสดุไม่หลากหลาย	3.04	1.09	2.64	1.17	2.22*
รวม	3.06	1.03	2.70	1.16	2.11*

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>ฐานข้อมูลออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต</u>					
1. ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ตรงกับความต้องการ	3.17	1.16	2.71	1.20	2.44*
2. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง	3.35	1.25	3.52	1.21	-0.89
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย	3.12	1.19	3.08	1.22	0.18
4. ไม่มีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ให้พร้อมใช้	3.06	1.13	3.05	1.19	0.09
รวม	3.11	0.96	3.00	0.85	0.71
<u>บุคลากร</u>					
1. บุคลากรตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ	2.86	1.27	2.58	1.31	1.34
2. บุคลากรไม่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ	2.88	1.38	2.79	1.31	0.46
3. บุคลากรพูดจาไม่สุภาพ	2.62	1.21	2.54	1.30	0.44
4. บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องที่ให้บริการ	2.74	1.32	2.36	1.23	1.91
รวม	2.78	1.16	2.57	1.19	1.13
<u>สภาพทั่วไป</u>					
1. เครื่องปรับอากาศเย็นเกินไป	3.26	1.32	2.86	1.44	1.84
2. แสงสว่างไม่เพียงพอ	2.82	1.29	2.31	1.34	2.46*
3. เสียงดังรบกวน	3.10	1.28	2.80	1.33	1.48
4. พื้นที่ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ	3.43	1.38	3.15	1.34	1.28
รวม	3.15	0.97	2.78	1.06	2.32*
<u>ปัญหาภายนอกห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>					
1. การเดินทางไม่สะดวก	3.06	1.27	2.69	1.41	1.77
2. ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร	3.34	1.41	2.92	1.30	1.97*
3. การยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด	3.16	1.25	2.62	1.26	2.71*
4. การให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด	3.12	1.18	2.50	1.17	3.33*
รวม	3.17	1.08	2.68	1.09	2.85*
รวมทั้งหมด	3.22	0.73	2.99	0.80	1.86

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อพบความแตกต่างดังนี้

นิสิตชั้นปีที่ 4 ประสบปัญหามากกว่านิสิตชั้นปีที่ 5 ในเรื่องวารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่างช้า การจัดเรียงวารสารบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้ วารสารที่ให้บริการไม่มีความหลากหลาย วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า หนังสือพิมพ์ที่ให้บริการภายในห้องสมุดมีชื่อเรื่องไม่หลากหลาย จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยไม่ตรงตามความต้องการในการใช้ ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยไม่หลากหลาย ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยเข้าถึงได้ยาก จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย ไม่ทันสมัยจำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้ ประเภทของโสตทัศนวัสดุไม่หลากหลาย แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร การยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด และการให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด

นิสิตชั้นปีที่ 5 ประสบปัญหามากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ในเรื่องหนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า / ชำรุด

ตาราง 15 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับผลการเรียน

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	3.00 ขึ้นไป		ตั้งแต่ 2.99 ลงมา		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
<u>ปัญหาภายในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>					
<u>หนังสือ</u>					
1. หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ	4.06	1.07	3.80	1.08	1.39
2. หนังสือที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ	3.85	1.09	3.78	1.09	0.40
3. หนังสือที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย	3.78	1.09	3.67	0.98	0.63
4. หนังสือมีสภาพเก่า / ชำรุด	4.13	1.03	3.91	1.06	1.19
5. จัดเรียงหนังสือบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่ ทำให้หาไม่พบ	2.97	1.57	2.87	1.10	0.39
6. หนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน	4.03	1.08	3.67	1.41	1.74
รวม	3.80	0.76	3.61	0.83	1.38

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	3.00 ขึ้นไป		ตั้งแต่ 2.99 ลงมา		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	t
<u>หนังสืออ้างอิง</u>					
1. หนังสืออ้างอิงมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.66	1.06	3.58	1.01	0.47
2. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ	3.41	1.19	3.76	0.93	-1.98*
3. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย	3.36	1.24	3.64	1.07	-1.44
4. หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า / ชำรุด	3.53	1.29	3.64	1.05	-0.60
5. จัดเรียงหนังสืออ้างอิงบนชั้น ไม่ตรงตามหมวดหมู่ ทำให้หาไม่พบ	2.96	1.28	3.29	1.20	-1.55
รวม	3.38	1.05	3.58	0.90	-1.19
<u>วารสาร</u>					
1. วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.05	1.27	3.33	1.17	-1.34
2. วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่าช้า	2.94	1.21	3.16	1.22	-1.01
3. การจัดเรียงวารสารบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้	2.78	1.18	2.82	1.15	-0.23
4. วารสารที่ให้บริการไม่มีความหลากหลาย	2.97	1.24	3.09	1.08	-0.62
5. วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ	2.97	1.24	3.09	1.18	-0.54
6. ควรมีการอบรมสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์	2.87	1.28	3.00	1.21	-0.60
รวม	2.93	1.11	3.08	1.03	-0.82
<u>หนังสือพิมพ์</u>					
1. ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า	3.16	1.34	3.49	1.46	-1.33
2. หนังสือพิมพ์ที่ให้บริการภายในห้องสมุด มีชื่อเรื่องไม่หลากหลาย (ปัจจุบันมีให้บริการ 5 ชื่อเรื่อง คือ มติชน ไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ บางกอกโพสต์	2.90	1.23	2.76	1.37	0.63
รวม	3.03	1.07	3.12	1.25	-0.46
<u>จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย</u>					
1. ไม่ตรงตามความต้องการ	2.91	1.21	3.16	1.19	-1.15
2. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย ไม่หลากหลาย	2.88	1.22	3.07	1.14	-0.92

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	3.00 \bar{X}	ขึ้นไป S.D.	ตั้งแต่ 2.99 \bar{X}	ลงมา S.D.	t
<u>จุลสาร, ข่าวสาร, รายงานการวิจัย (ต่อ)</u>					
3. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย เข้าถึงได้ยาก	2.90	1.15	3.13	1.12	-1.19
4. จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย ไม่ทันสมัย	2.85	1.14	2.69	0.97	0.92
รวม	2.89	1.14	3.01	0.99	-0.69
<u>สื่อโสตทัศนวัสดุ</u>					
1. จำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการ ไม่เพียงพอกับการใช้	2.78	1.25	3.27	1.10	-2.41*
2. โสตทัศนวัสดุไม่ตรงตามความต้องการใช้	2.76	1.23	3.16	0.98	-2.15*
3. ประเภทของโสตทัศนวัสดุไม่หลากหลาย	2.81	1.25	2.89	0.83	-0.46
รวม	2.78	1.19	3.10	0.86	-1.90
<u>ฐานข้อมูลออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต</u>					
1. ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ตรงตามความต้องการ	2.94	1.29	2.91	0.95	0.14
2. เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง	3.54	1.30	3.18	1.01	1.70
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย	3.06	1.19	3.20	1.25	-0.64
4. ไม่มีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศ ทางการแพทย์ให้พร้อมใช้	3.16	1.15	2.80	1.14	1.76
รวม	3.07	0.94	3.01	0.80	0.35
<u>บุคลากร</u>					
1. บุคลากรตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ	2.67	1.24	2.82	1.44	-0.62
2. บุคลากรไม่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ	2.75	1.29	3.04	1.46	-1.19
3. บุคลากรพูดจาไม่สุภาพ	2.53	1.21	2.71	1.38	-0.79
4. บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องที่ให้บริการ	2.57	1.30	2.47	1.25	0.45
รวม	2.93	1.05	3.02	1.00	-0.60
<u>สภาพทั่วไป</u>					
1. เครื่องปรับอากาศเย็นเกินไป	3.04	1.38	3.07	1.42	-0.09
2. แสงสว่างไม่เพียงพอ	2.54	1.37	2.58	1.25	-0.14

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	3.00 ขึ้นไป		ตั้งแต่ 2.99 ลงมา		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	t
<u>สภาพทั่วไป (ต่อ)</u>					
3. เสียงดังรบกวน	2.90	1.32	3.07	1.30	-0.74
4. พื้นที่ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ	3.25	1.40	3.38	1.28	0.55
รวม	2.93	1.05	3.02	1.00	0.50
<u>ปัญหาภายนอกห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>					
1. การเดินทางไม่สะดวก	2.86	1.37	2.89	1.32	-0.11
2. ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร	3.08	1.37	3.22	1.36	-0.60
3. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด	2.90	1.32	2.82	1.19	0.334
การให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด	2.78	1.23	2.84	1.17	-0.33
รวม	2.90	1.18	2.94	0.92	-0.24
รวมทั้งหมด	3.08	0.77	3.16	0.78	-0.55

$$t_{(.05)} = 1.96$$

จากตาราง 15 แสดงว่า นิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่าง คือ นิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.99 ลงมา ประสบปัญหามากกว่านิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ในเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ จำนวนของสื่อทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้ และสื่อทัศนวัสดุไม่ตรงตามความต้องการในการใช้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สรุปตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน
2. เพื่อศึกษาการใช้แหล่งสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่เพศต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
2. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
3. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
4. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่เพศต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
5. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน
6. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

7. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่เพศต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

8. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

9. นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้คือ นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4-5 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 235 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 4-5 ปีการศึกษา 2552 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามเพศ และระดับชั้นปี จำนวน 161 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) ที่กำหนดไว้ 148 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน เป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้แหล่งสารสนเทศ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

โดยตอนที่ 2-4 เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในการศึกษา ค้นคว้าของ นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด/ไม่เคยใช้เลย รวมข้อคำถามทั้งหมด 83 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถาม โดยรับคืนด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2552 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2552

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจแล้ววิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา ระดับผลการเรียน

5.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 – ตอนที่ 4 ได้แก่ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5.3 t-test แบบ Independent วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้ ปัญหาในการใช้ ทรัพยากรสารสนเทศ และการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปีการศึกษา และระดับผลการเรียน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศของนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 และมีระดับผลการเรียนสะสม 3.00 ขึ้นไป ส่วนใหญ่ใช้วิธีการค้นหาหนังสือด้วยวิธีสืบค้นจาก OPAC และค้นหาวารสารที่ค้นด้วยตนเอง

2. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.1 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า มีการใช้โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีการใช้ออยู่ในระดับสูง 4 ข้อ ได้แก่ หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ วารสารวิชาการภาษาไทยของราชวิทยาลัยต่างๆ และวารสารวิชาการภาษาอังกฤษ

2.2 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า ทั้งโดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

2.2.2 จำแนกตามชั้นปี ผลการวิจัย พบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยที่นิสิตชั้นปีที่ 4 มีการใช้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 5

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่าง คือ นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 มีการใช้มากกว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 5 ในเรื่องการใช้พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาไทย พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ รายงานการวิจัย และเทปคาสเซ็ท

2.2.3 จำแนกตามระดับผลการเรียน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่างคือ นิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.99 ลงมา มีการใช้สื่อไม่ตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่านิสิตที่มีระดับผลการเรียน 3.00 ขึ้นไปในเรื่องวีดิทัศน์

3. การใช้แหล่งสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

3.1 การใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

นิสิตมีการใช้ออยู่ในระดับสูงอยู่ 7 ข้อ แต่ในคำตอบแต่ละข้อก็มีความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูงด้วย ได้แก่ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสพการณ์ และแนวความคิด/ความรู้ของตนเอง เพื่อนร่วมชั้นเรียน อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Accessmedicine ฐานข้อมูล proquest.umi.com และฐานข้อมูล Science Direct

3.2 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน สรุปได้ดังนี้

3.2.1 จำแนกตามเพศ พบว่านิสิตที่มีเพศต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่างคือ นิสิตเพศชายมีการใช้มากกว่าเพศหญิงในเรื่องเพื่อนร่วมชั้นเรียน

3.2.2 จำแนกตามชั้นปี พบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5

เมื่อพิจารณาการใช้เป็นรายข้อ พบความแตกต่างคือ นิสิตชั้นปีที่ 5 มีการใช้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ในเรื่องอาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฐานข้อมูล proquest.umi.com และฐานข้อมูล Science Direct

3.2.3 จำแนกตามระดับผลการเรียน พบว่า นิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบความแตกต่างคือนิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.99 ลงมามีการใช้มากกว่านิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ในเรื่องแหล่งสารสนเทศบุคคลในหลายรายข้อ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์สถาบันอื่นๆ และแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย

4. ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

4.1 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบข้อที่เป็นปัญหาในระดับสูงมี 17 ข้อ ดังนี้

หนังสือมีสภาพเก่า / ชำรุด หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ หนังสือภาษาไทย

ฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน หนังสือที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ หนังสือที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย หนังสืออ้างอิงมีจำนวนไม่เพียงพอ หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า/ชำรุด (ความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง) หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ (ความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง) วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า (ความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง) เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง (ความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย (ความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง) ไม่มีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ให้พร้อมใช้ พื้นที่ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ (ความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง) และไม่มีบริการถ่ายเอกสาร (ความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง)

4.2 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน สรุปได้ดังนี้

4.2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 โดยนิสิตเพศหญิงประสบปัญหามากกว่าเพศชาย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่างที่สำคัญคือ นิสิตเพศหญิงประสบปัญหา มากกว่าเพศชายในเรื่อง วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่าง ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์

ล่วงเวลา เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย บุคลากรตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ การยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด และการให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด

4.2.2 จำแนกตามชั้นปี พบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่างที่สำคัญดังนี้

นิสิตชั้นปีที่ 4 ประสบปัญหามากกว่านิสิตชั้นปีที่ 5 ในเรื่อง วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่าง การจัดเรียงวารสารบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้ วารสารที่ให้บริการไม่มีความหลากหลาย วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงเวลา หนังสือพิมพ์ที่ให้บริการภายในห้องสมุดมีชื่อเรื่องไม่หลากหลาย จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัยไม่ตรงตามความต้องการในการใช้ และไม่หลากหลาย เข้าหยิบหาได้ยาก ไม่ทันสมัย จำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้ ประเภทของโสตทัศนวัสดุไม่หลากหลาย แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร การยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด และการให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด

ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 5 ประสบปัญหามากกว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ในเรื่องหนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า / ชำรุด

4.2.3 จำแนกตามระดับผลการเรียน พบว่า นิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่างที่สำคัญคือ นิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.99 ลงมา ประสบปัญหามากกว่านิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ในเรื่องการใช้หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ จำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้ และโสตทัศนวัสดุไม่ตรงตามความต้องการในการใช้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

1.1 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปี 4-5 เป็นนิสิตทางคลินิกต้องมีการฝึกปฏิบัติจริงในการวินิจฉัยโรค และการรักษาผู้ป่วย จึงไม่มี

เวลาที่จะใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และในช่วงระหว่างวันนิสิตก็มีกิจกรรมมาก เช่น ต้องเข้าห้องเรียน ดูแลผู้ป่วย ออกบริการชุมชน จึงไม่สะดวกในการเดินทางมาเข้าใช้บริการ จึงทำให้นิสิตใช้ทรัพยากรสารสนเทศน้อย และอาจเป็นเพราะในแบบสอบถามผู้วิจัยได้จำแนกทรัพยากรสารสนเทศเป็นประเภทย่อยลงไป 3 ประเภท คือ สื่อตีพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่ง 2 สื่อหลัง มีการใช้ในระดับน้อย จึงทำให้ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาการใช้สื่อตีพิมพ์เป็นรายข้อพบว่า นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังใช้สื่อตีพิมพ์เป็นหลัก ส่วนสื่อไม่ตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้โดยรวมน้อย

ด้านสื่อตีพิมพ์มีการใช้มาก 4 ข้อ ได้แก่ หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ วารสารวิชาการภาษาไทย และวารสารวิชาการภาษาอังกฤษมาก ดังนี้

นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 4-5 ต้องฝึกปฏิบัติกับคนไข้จริง มีการวินิจฉัยโรคต่างๆ เพื่อหาแนวทางการรักษา ซึ่งในแต่ละครั้งอาจเกิดปัญหาไม่สามารถที่จะระบุได้แน่ชัด ว่าคนไข้ที่มารักษานั้นป่วยด้วยโรคอะไร จึงจำเป็นต้องใช้หนังสือตำราทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นแนวทางในการวินิจฉัยโรค ซึ่งลักษณะนี้ตรงกับวัลลี สัตยาศัย (2547: 7-20) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก จะต้องอาศัยความรู้หลากหลายวิธี ต้องมีการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำราต่างๆ ซึ่งตรงกับงานที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ พบว่า นิสิตคณะแพทยศาสตร์มีการใช้หนังสือตำรามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอชิโอบี (Osiope. 1984) ที่ศึกษาการใช้แหล่งสารสนเทศของอาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการแพทย์ประเทศไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่านิสิตแพทย์ใช้ตำรามากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ แรนคิน (Rankin. 1992) ศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในการศึกษาทางการแพทย์แบบใช้ปัญหาเป็นหลักและหลักสูตรดั้งเดิม พบว่าสารสนเทศที่นักศึกษาแพทย์เลือกใช้มากที่สุดคือ ตำราเป็นอันดับแรก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศไทย ฉันทนา เวชโอสถศักดิ์ดา (2538: บทคัดย่อ) ได้วิจัย พบว่า นักศึกษาแพทย์หลักสูตรดั้งเดิมและหลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใช้สารนิเทศทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่เป็นหนังสือตำรามากที่สุด นอกจากนั้น ศิริพร เรื่องสินชัยวานิช (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาในห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่ามีการใช้ตำรามากที่สุด ทั้งในการใช้ในห้องสมุด การยืมออก และการนำไปถ่ายเอกสาร

นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการใช้วารสารวิชาการภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาอังกฤษมากในระดับสูง รองลงมาจากหนังสือตำราวิชาการภาษาไทย หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ และมีความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวารสารทางด้านการศึกษา และวิทยาศาสตร์สุขภาพนอกจากจะมีส่วนสำคัญในด้านพื้นฐานความรู้ ทฤษฎี ซึ่งมีอยู่ในหนังสือตำราวิชาการภาษาไทยและหนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษแล้ว ยังมีส่วนที่เป็น

วิทยาการทางการแพทย์สมัยใหม่ ผลการค้นคว้าวิจัยใหม่ๆ เพื่อพัฒนาหลักประกันสุขภาพ โดยการตีพิมพ์ลงบทความวารสารทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ที่มีเผยแพร่อย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม คำตอบ 2 ข้อนี้ มีความแตกต่างในกลุ่มค่อนข้างสูงแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้ก็ใช้ในระดั้มาก และในระดับน้อยก็มีการใช้ในระดั้มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแรนคิน (Rankin. 1992) ที่ศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในการศึกษาทางการแพทย์แบบใช้ปัญหาเป็นหลักและหลักสูตรแบบดั้งเดิม พบว่านักศึกษาใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทวารสารเป็นอันดับรองลงมา จากหนังสือตำรา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร เรื่องสินชัยวานิช (2546: บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใช้ตำราภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือวารสารภาษาไทย

1.2 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

1.2.1 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามชั้นปี จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีการใช้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 5 ในข้อพจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาไทย พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ รายงานการวิจัย และเทปคาสเซ็ท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 มีรายวิชาที่ต้องเรียนพื้นฐานทางคลินิกจึงจำเป็นต้องศึกษาศัพท์แพทย์ต่างๆ เป็นพื้นฐานมากกว่า นอกจากนี้นิสิตชั้นปีที่ 4 ยังเริ่มเรียนวิชาทางคลินิกเป็นปีแรกจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาศัพท์แพทย์ต่างๆ ให้มาก เพื่อประโยชน์ในการเรียนทางคลินิกต่อไป

2. การใช้แหล่งสารสนเทศและเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

2.1 การใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดั้มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในบรรดาแหล่งสารสนเทศข้อย่อยๆ นั้นแหล่งใกล้ตัวจะมีการใช้สูง แต่มีน้อยข้อ ส่วนแหล่งห่างจากตัวจะมีการใช้น้อยแต่มีมากข้อจึงทำให้ผลรวมอยู่ในระดั้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบแหล่งที่มีการใช้ระดับสูง 7 รายการ ดังนี้

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นสถาบันบริการสารสนเทศที่ใกล้ตัวนิสิตแพทย์มากที่สุด และมีความสะดวก รวดเร็วในการที่จะเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแรนคิน (Rankin. 1992) ศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในการศึกษาทางการแพทย์ พบว่าแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาแพทย์เลือกใช้มากที่สุดคือ ห้องสมุดทางการแพทย์

ประสบการณ์และแนวความคิด/ความรู้ของตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในชั้นปี 4 และปีที่ 5 ที่มีการเรียนในห้องเรียน ซึ่งมีหลายภาคส่วนที่นิสิตจำเป็นต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเข้าเรียน เพื่อฟัง

อาจารย์บรรยาย การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมถึงการทำข้อสอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้นิสิตจำเป็นต้องนำประสบการณ์และแนวคิด ความรู้ของตนเองมาใช้

เพื่อนร่วมชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นแหล่งสารสนเทศที่ใกล้ตัวและสะดวกมากที่สุด โดยส่วนใหญ่แล้วเมื่อนิสิตมีข้อสงสัยก็มักจะสอบถามจากคนใกล้ชิดสนิทสนม และเป็นคนรุ่นราวคราวเดียวกันเป็นเบื้องต้นก่อน นั่นก็คือเพื่อนร่วมชั้นเรียน ถ้าเพื่อนในชั้นเรียนไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ดี จึงจะสอบถามจากอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแรนคิน (Rankin, 1992) ที่ศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในการศึกษาทางการแพทย์ พบว่าแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาเลือกใช้มากที่สุดคือเพื่อนนักศึกษาแพทย์ด้วยกัน

อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 5 ออกฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง เมื่อมีข้อสงสัยและต้องการข้อมูลต่างๆในการปฏิบัติงานก็สามารถสอบถามได้จากอาจารย์แพทย์ในสถานที่ที่ตนไปฝึกปฏิบัติงาน จึงทำให้มีการใช้มาก ค่าเฉลี่ยการใช้จึงสูง

ฐานข้อมูล ได้แก่ ฐานข้อมูล proquest.umi.com และฐานข้อมูล Science Direct ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฐานข้อมูลทั้ง 2 ฐานนี้ เป็นฐานข้อมูลทางด้านการแพทย์โดยตรง เนื้อหามีความทันสมัยก้าวหน้าทันวิทยาการทางการแพทย์ เนื้อหาวิชาตรงตามทีนิสิตต้องการใช้ และเป็นฐานข้อมูลที่ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดเตรียมให้พร้อมใช้ทางอินเทอร์เน็ต จึงทำให้นิสิตมีความสะดวกในการใช้ นอกจากนี้การที่ฐานข้อมูลทั้ง 2 รายการสามารถเข้าใช้ผ่านอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นสื่อที่มีความทันสมัยในปัจจุบัน มีการใช้กันอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถดูข้อจำกัดต่างๆได้ ทั้งด้านเวลา คือสามารถเข้าใช้ได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่ กล่าวคือไม่ว่าสารสนเทศจะอยู่มุมใดของโลก ผู้ใช้ก็สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายทางอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปถึงแหล่งของสารสนเทศนั้นๆ นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายความรู้อื่นๆที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี และผู้เรียนสามารถเข้าไปทบทวนบทเรียนด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ตได้โดยสะดวก

2.2 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน พบความแตกต่างที่สำคัญ ดังนี้

นิสิตเพศชาย มีการใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากกว่า นิสิตเพศหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลิกภาพของเพศชาย ชอบที่จะอยู่เป็นกลุ่มพบปะสังสรรค์ ชอบความสะดวกรวดเร็วมากกว่าเพศหญิง (เดโช สวานนท์, 2552: ออนไลน์) โอกาสในการสอบถามเพื่อนในแหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนจึงมีมากกว่าเพศหญิง

นิสิตชั้นปีที่ 5 มีการใช้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ในเรื่อง อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 5 ซึ่งมีรายวิชาที่จะต้องออกฝึกปฏิบัติงานจริงมากกว่า บางครั้งอาจประสบปัญหาในการวินิจฉัยโรค เพื่อหาแนวทางในการรักษาให้ทันท่วงที จึง

จำเป็นต้องปรึกษาอาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลที่ตนฝึกปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงมีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้จากอาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4

นิสิตชั้นปีที่ 5 มีการใช้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ในเรื่อง แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตแพทย์ออกฝึกปฏิบัติกับผู้ป่วยจริง จึงต้องศึกษาหาความรู้จากแหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบันด้วย เพื่อที่จะได้ทำการวินิจฉัยโรคได้ถูกต้อง และทำการรักษาผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ซึ่งเป็นแหล่งสถาบันที่ใกล้ตัวที่สุด มีความสะดวก รวดเร็ว จึงเป็นที่นิยมใช้มากที่สุด

นิสิตชั้นปีที่ 5 มีการใช้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ในเรื่องการใช้ฐานข้อมูล proquest.umi.com และฐานข้อมูล Science Direct ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นฐานข้อมูลทางการแพทย์ที่บอกรายละเอียดของแต่ละสาขาวิชา อีกทั้งฐานข้อมูลจะมีความทันสมัย การเข้าถึงสะดวก รวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้ตลอด 24 ชั่วโมง อีกทั้งนิสิตชั้นปีที่ 5 มีชั่วโมงในการออกตรวจคนไข้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 จึงไม่มีเวลาที่จะค้นคืนทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ จากห้องสมุดได้มากเท่ากับการสืบค้นฐานข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตซึ่งจะมีความสะดวก รวดเร็ว จึงเป็นที่นิยมใช้กันมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4

3. ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน

3.1 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเพราะข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ มีจำนวนถึง 42 ข้อ จากข้อคำถามในงานวิจัยนี้ซึ่งมีทั้งหมด 83 ข้อ ฉะนั้นค่าเฉลี่ยโดยรวมจึงมีแนวโน้มที่จะออกมาในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทนา เวชโอสถศักดา (2538) ที่พบว่าความสามารถในการค้นหาสารสนเทศของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมและหลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นักศึกษาประสบปัญหาการใช้สารสนเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อนิสิตแพทย์ประสบปัญหาที่สำคัญ 17 รายการ โดยแยกเป็นกลุ่มรายการดังนี้

หนังสือ/หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า/ชำรุด มีจำนวนไม่เพียงพอ หนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ตรงตามความต้องการ ไม่มีความหลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือ /หนังสืออ้างอิงเหล่านี้เป็นทรัพยากรสารสนเทศที่นิสิตแพทย์ใช้มาก เมื่อมีอัตราการใช้สูง จึงทำให้จำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ และทำให้สภาพเก่าและชำรุดง่าย นอกจากนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดได้รับงบประมาณจำกัด ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถจัดซื้อหนังสือให้ได้เพียงพอกับความต้องการ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาอยู่ในระดับสูง

วารสาร/หนังสือพิมพ์ นิสิตแพทย์พบปัญหาวารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่ตรงตามความต้องการ ทั้งนี้อาจเพราะงบประมาณในการจัดซื้อวารสารมีจำกัด และในการบอกรับวารสาร นิสิตแพทย์ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อวารสารจึงทำให้นิสิตเห็นว่าวารสารไม่ตรงตามความต้องการ ส่วนปัญหาไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า อาจเนื่องจากห้องสมุดคับแคบ ไม่มีที่สำหรับจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า เจ้าหน้าที่จึงจัดเก็บไว้ใกล้ๆ ที่เปิด-ปิดแอร์ นิสิตไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

คอมพิวเตอร์/เครือข่ายอินเทอร์เน็ต นิสิตยังพบปัญหาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย ทั้งนี้อาจเพราะระบบไฟฟ้าของมหาวิทยาลัยขัดข้องค่อนข้างบ่อยจึงส่งผลให้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้ ส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย เนื่องจากห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มีงบประมาณในการจัดซื้อครุภัณฑ์น้อย และมีพื้นที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตจำกัด

การเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศ ไม่มีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ให้พร้อมใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดไม่มีบุคลากรในการรับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง

พื้นที่ให้บริการ พื้นที่ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เป็นอาคารที่เน้นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้มีนโยบายที่จะรองรับห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ที่ย้ายมาจากวชิรพยาบาล ซึ่งตามแผนจัดตั้งงบประมาณคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ห้องสมุดต้องตั้งอยู่ที่คณะแพทยศาสตร์ ไม่ใช่ที่อาคารศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เช่นในปัจจุบัน ซึ่งตามแผนคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะมีห้องสมุดของคณะแพทยศาสตร์เองในปี พ.ศ. 2554 ขณะนี้ห้องสมุดจึงต้องอาศัยตึกศูนย์การแพทย์ฯ ไปชั่วคราวก่อน ก่อนที่จะทำการย้ายไปตึกใหม่ จึงไม่มีพื้นที่สำหรับให้บริการมากนัก

ส่วนปัญหาภายนอกห้องสมุดไม่มีบริการถ่ายเอกสาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปใช้บริการที่ไม่ใช่ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิสิตจะไม่มีควมคุ้นเคยกับสถานที่และอาจจะหาสถานที่ให้บริการถ่ายเอกสารไม่พบ ทำให้มีความคิดว่าไม่มีการให้บริการถ่ายเอกสาร จึงทำให้มีปัญหากการใช้ทรัพยากรสารสนเทศด้านนี้อยู่ในระดับสูง

3.2 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และระดับผลการเรียน พบความแตกต่างที่สำคัญ ดังนี้

นิสิตเพศหญิงประสบปัญหามากกว่านิสิตเพศชาย ในเรื่องวารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่าง ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย บุคลากรตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุดและการให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศหญิงมีความพยายามในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง ก่อนที่จะอาศัยคนอื่น นอกจากนี้ พบว่า การใช้แหล่งสารสนเทศส่วนบุคคล เพศหญิงจะใช้ประสบการณ์และแนวความคิด/ความรู้ของตนเองมากกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนเพศชายนั้นจะอาศัยเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากกว่าข้ออื่น ๆ ซึ่งหากมีข้อสงสัยก็จะถามเพื่อน ดังนั้นโอกาสที่จะพบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศจึงน้อยกว่าเพศหญิง

นิสิตชั้นปีที่ 4 ประสบปัญหา มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 5 แยกตามประเภททรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้

วารสาร วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่างช้า การจัดเรียงบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้ ไม่มีความหลากหลาย ไม่ตรงตามความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณจำกัด และในการสั่งซื้อวารสารต่างประเทศการจัดส่งอาจล่าช้าการจัดเรียงชั้นชั้นจึงช้าไปด้วย การจัดเรียงบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้ อาจเป็นเพราะนิสิตแพทย์เวลาใช้เสร็จแล้ว อาจจะจัดเรียงชั้นชั้นเองโดยไม่ได้ดูป้ายชื่อที่ติดไว้ อาจมีการสลับชื่อเรื่องหนังสือพิมพ์ พบว่า ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า หนังสือพิมพ์มีชื่อเรื่องไม่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณจำกัด และสถานที่คับแคบจึงไม่มีที่จัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า

จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย พบว่า ไม่ตรงตามความต้องการในการใช้ ไม่หลากหลาย เข้าถึงตัวเล่มได้ยาก ไม่ทันสมัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจุลสารส่วนใหญ่ได้รับอภิสิทธิ์ และการเข้าถึงตัวเล่มได้ยาก อาจเนื่องจากสถานที่คับแคบการจัดเก็บจึงไม่สามารถที่จะวางไว้ให้เห็นได้ชัดเจน

สื่อโสตทัศนวัสดุ ได้แก่ จำนวนสื่อโสตทัศนวัสดุไม่เพียงพอกับการใช้ ไม่มีความหลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณในการจัดซื้อสื่อโสตทัศนวัสดุน้อย จึงทำให้นิสิตประสบปัญหาในการใช้สื่อโสตทัศนวัสดุ

สภาพทั่วไป ได้แก่ แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร การยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด และการให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 5 จึงมองเห็นปัญหาได้มากกว่า

สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 5 ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ในเรื่อง หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า/ชำรุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 5 มีการใช้หนังสืออ้างอิงมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 จึงมองเห็นปัญหาว่าหนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า/ชำรุด ถึงแม้ว่านิสิตจะพบปัญหาที่แตกต่างกัน แต่ก็พบปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้งสองชั้นปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่านิสิตประสบปัญหาเช่นเดียวกัน

นิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.99 ลงมา ประสบปัญหา มากกว่านิสิตที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ในเรื่องการใช้หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ

จำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอ และไม่ตรงตามความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตที่มีผลการเรียนตั้งแต่ 2.99 ลงมา มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุดมากกว่านิสิตที่มีผลการเรียน 3.00 ขึ้นไป จึงอาจเป็นไปได้ว่าผู้ใช้มากกว่าย่อมมีโอกาสในการมองเห็นปัญหามากกว่าผู้ใช้ที่ใช้น้อยกว่า จึงทำให้ประสบปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือให้เพียงพอต่อการให้บริการของนิสิตแพทย์ เนื่องจากหนังสือเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีการใช้มากที่สุดเป็นอันดับแรก และหนังสือของห้องสมุดที่มีให้บริการก็อยู่ในสภาพเก่าและชำรุดมีจำนวนไม่เพียงพอ อันเป็นปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุด

2. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรมีการสำรวจความต้องการในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตแพทย์ เพื่อจะได้จัดหาเนื้อหาที่หลากหลาย ทันสมัย และตรงตามความต้องการ

3. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรสนับสนุนการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุด ไม่ว่าจะทางด้านคอมพิวเตอร์/เครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศให้พร้อมใช้ รวมทั้งพื้นที่การให้บริการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย. (2544). รายงานการประชุมแพทยศาสตร์ศึกษา
แห่งชาติ ครั้งที่ 7. เชียงใหม่: รัฐพงษ์-เอกลักษณ์จำกัด.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2548). การเรียนรู้แบบเน้นปัญหาเป็นฐาน. ใน สารานุกรม
ศึกษาศาสตร์. หน้า 77-84. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณาจารย์คณะแพทยศาสตร์. (2552, 6 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย สุชีรา เลี้ยงสมบูรณ์ ที่
สำนักงานคนบดี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณาจารย์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์. (2548). การทำรายงานการค้นคว้า.
พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะ
วิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉันทนา เวชโอสถศักดา. (2538). การใช้แหล่งสารนิเทศ ปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศและ
ความสามารถในการค้นหาสารนิเทศ ของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรดั้งเดิมและ
หลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปริญา
นิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพฤกษ์ กุสุมาพรบุญโญ. (2551, 13 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย สุชีรา เลี้ยงสมบูรณ์ ที่ภาค
วิชาวิสัญญี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทวี เลหาพันธ์; และ เอื้อพงศ์ จตุรธำรง. (2533). การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก.
กรุงเทพฯ: หน่วยแพทยศาสตร์ศึกษา คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองจันทร์ หงศ์ลดารมภ์; และวัลลี สัตยาศัย. (2540). วิวัฒนาการแพทยศาสตร์ศึกษาใน
ประเทศไทยกับการศึกษาแพทย์ของธรรมศาสตร์. ใน 6 ปีแรกคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2533-2539. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ทักษพล ธรรมรังสี. (2550). การกระจายแพทย์ทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมภายใต้ระบบหลัก
ประกันสุขภาพถ้วนหน้า. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2550, จาก
<http://library.hsri.or.th/abs/res/hs1158t.doc>
- เทอดศักดิ์ ไม่ทำทอง. (2546). ทรัพยากรสารสนเทศและระบบการจัดเก็บทรัพยากร
สารสนเทศ. ใน สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า. หน้า 11. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- นคร สมบูรณ์วิทย์. (2548). *ครบรอบ 20 ปี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
นนทบุรี: โรงพิมพ์กระแสธุรกิจ.
- นภา หลิมรัตน์. (2540, กันยายน-ธันวาคม). PBL คืออะไร. *วารสารส่งเสริมประสิทธิภาพการ
เรียนการสอน*. (1): 12-18.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญยืน จันทร์สว่าง. (2546). ความรู้เรื่องสารสนเทศ. ใน *สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า*.
หน้า 2. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจภรณ์ สมุดอินแก้ว. (2543). *ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บริการ
หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2543). *สารสนเทศในบริบทสังคม*. กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย.
- พวา พันธุ์เมฆา. (2541). *สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2549). *รายงานการประเมินตนเอง*. กรุงเทพฯ: คณะ
แพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยฯ.
- (2551). *สถิติการใช้บริการ*. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ.
- รุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน. (2540). รายงานการสำรวจการใช้สารนิเทศของนักศึกษา
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *โดมทัศน์*. 18(1): 38-49.
- วชิราภรณ์ คลังสมบูรณ์. (2549). *สารสนเทศเพื่อการค้นคว้า*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสารสนเทศ
ศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจ
บัณฑิตย.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2547). *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศการสอน*. นครปฐม:
โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วันชัย บุพพันเหรียญ. (2552, 15 พฤษภาคม). สัมภาษณ์โดย สุชีรา เลียงสมบูรณ์ ที่สำนักงาน
คณบดี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลลี สัตยาศัย. (2547). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก*. กรุงเทพฯ: บัณฑิต.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก*. กรุงเทพฯ: บัณฑิต.
- ศจี จันทวิมล. (2549). *การค้นคว้าและการเขียนรายงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิริพร เรื่องสินชัยวานิช. (2546). *การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาในห้องสมุด คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.*
- สุกานดา ดีโพธิ์กลาง; และคนอื่นๆ. (2540). *ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*
- สุทัศน์ย์ สุขประเสริฐ. (2550, 6 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย สุชีรา เลียงสมบูรณ์ ที่สำนักงานคณบดี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนี เลิศแสวงกิจ; และ พิธิษฐ์ กาญจนพิมาย. (2546). *ห้องสมุดกับการรู้สารสนเทศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วังอักษร.*
- สุวรรณ อภัยวงศ์. (2543). *การบริการทรัพยากรสารสนเทศเชิงกลยุทธ์การตลาด. มหาสารคาม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.*
- อานูภาพ เลขะกุล; และคนอื่นๆ. *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก. กรุงเทพฯ: บุ๊คเน็ต.*
- Asemi, Asefeh; & Riyahiniya, Nosrat. (2007). Awareness and Use of Digital Resources in the Libraries of Isfahan University of Medical Sciences, Iran. *The Electronic Library*. 25(3): 316.
- Barrows, H.S.; & Tamblyn, R.M. (1981). *Problem-Based Learning: An Approach to Medical Education*. New York: Springer.
- David, MS; & Hardens RM. (1999). *Amee Medical Education Guide: Problem-based Learning*. 21: 130-140.
- Gallagher, S.A. (1997). Problem-Based Learning: Where Did It Come from, What Does It Do, and Where Is It Going. *Journal for the Education of the Gifted*. 20(4): 332-362.
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30: 607-610.
- Osiobe, Stephen Achavwuko. (1984, December). Use of Information Resources by Faculty and Students in Nigerian Medical School, University of Pittslrugh. *Dissertation Abstracts International*. 45(6): 1562.
- Rankin, Jocelyn Anne. (1992, January). The Use of Library Resources in Problem-Based Medical Education. *Bulletin of Medical Library Association*. 80(1): 36-43.

- Schmidt HG. (1983). *Problem-based learning: rationale and description Medical Education*. 17: 11-16.
- Torp, Linda; & Sage, Sarah. (1998). *Problems as Possibilities: Problem-Based Learning for K-12 Education*. Alexandria, VA: Association for Curriculum and Development.
- Ullah, Midrar; & Muhammad, Khan Najeeb. (2007, September). Attitude towards Information and Communications Technology among Undergraduate Students in Army Medical College: A Survey. *Pak Armed Forces Med J*. 57(3): 201-205.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ
ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) ให้ทราบถึงการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหา
การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลที่
ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ จะใช้เป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน
การปรับปรุง พัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ในด้านการจัดหา ตามนโยบายการบริหารงบประมาณ และการบริการ
ให้มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ อย่างเพียงพอ และทันสมัย สามารถตอบสนองการเรียนการสอนของ
นิสิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 การใช้แหล่งสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริงสำหรับท่าน / ใช้มากที่สุด

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. ชั้นปีที่ศึกษา	☐ ชั้นปีที่ 4	☐ ชั้นปีที่ 5
3. ระดับผลการเรียนสะสม	☐ 3.00 ขึ้นไป	☐ 2.99 ลงมา

ตอนที่ 2 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการใช้ห้องสมุด ท่านใช้ทรัพยากรสารสนเทศใดบ้าง ขอให้ท่านกาเครื่องหมาย ✓ ในตาราง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แบ่งเป็น 5 ช่วง คือ

- 5 หมายถึง มีปริมาณการใช้ มากที่สุด
 4 หมายถึง มีปริมาณการใช้ มาก
 3 หมายถึง มีปริมาณการใช้ ปานกลาง
 2 หมายถึง มีปริมาณการใช้ น้อย
 1 หมายถึง มีปริมาณการใช้ น้อยที่สุด หรือไม่เคยใช้เลย

ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับของปริมาณการใช้				
	5	4	3	2	1
<u>ประเภทสื่อตีพิมพ์</u>					
1. หนังสือตำราวิชาการภาษาไทย เช่น กุมารเวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ โรคหัวใจ อายุรศาสตร์ทันตศัลยกรรม					
2. หนังสือตำราวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Text Book of Surgery, Harrison's Principles of Internal Medicine, Campbell's Operative Orthopedics					
3. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาไทย เช่น พจนานุกรมแพทยศาสตร์ โดย วิทย์ เทียงบุญธรรม พจนานุกรมโรคและการบำบัด โดย วิทย์ เทียงบุญธรรม					
4. พจนานุกรมทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ เช่น Webster's New World Medical Dictionary by HECHT, FREDERICK Merriam-Webster's Medical Desk Dictionary by PEASE, ROGER W.					
5. วารสารวิชาการภาษาไทย ของราชวิทยาลัยต่างๆ เช่น หู คอ จมูก และไพบรุษ โดย ราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย อายุรศาสตร์ โดย ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับของปริมาณการใช้				
	5	4	3	2	1
<u>ประเภทสื่อตีพิมพ์ (ต่อ)</u>					
6. วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Clinical Infectious Diseases, The Journal of Pediatrics, The American Journal of Surgery Obstetrics & Gynecology					
7. จุลสารข่าวคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข่าวสารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์					
8. รายงานการวิจัย เช่น ภาวะเลือดออกทางเดินอาหาร โดย วิชิต วิริยะโรจน์					
<u>ประเภทสื่อไม่ตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์</u>					
1. เทปคาสเซ็ท เช่น การตรวจร่างกาย การตรวจคลื่นหัวใจ					
2. วีดิทัศน์ เช่น การผ่าตัดทำคลอด การรักษาอาการนอนกรน					
3. ซีดีรอม เช่น ซีดีรอม เรื่องการฟังเสียงหัวใจ					

ตอนที่ 3 การใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: ปริมาณการใช้ คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับปริมาณการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ท่านใช้แหล่งสารสนเทศใดบ้าง ขอให้ท่านกาเครื่องหมาย ✓ ในตาราง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

แหล่งสารสนเทศ	ระดับของปริมาณการใช้				
	5	4	3	2	1
<u>แหล่งสารสนเทศบุคคล</u>					
1. ประสบการณ์และแนวความคิด/ความรู้ของตนเอง					
2. เพื่อนร่วมชั้นเรียน					
3. เพื่อนคณะแพทยศาสตร์ ต่างสถาบัน					
4. แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น แพทย์โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แพทย์โรงพยาบาล ตำรวจ					
5. อาจารย์แพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น อาจารย์แพทย์โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ อาจารย์แพทย์โรงพยาบาลตำรวจ					
6. พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น พยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ พยาบาลในโรงพยาบาลเสนา					
7. บุคลากรทางการแพทย์ เช่น นักกายภาพบำบัด เภสัชกร ทันตแพทย์ นักรังสีเทคนิค ในโรงพยาบาล ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี					
8. แพทย์แผนไทย เช่น หมอนวดแผนโบราณ เพื่อการฟื้นฟู					
9. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข					
<u>แหล่งสารสนเทศสถาบัน</u>					
1. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ					
2. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ สถาบันอื่น ๆ					
3. แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย					

ตอนที่ 3 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	ระดับของปริมาณการใช้				
	5	4	3	2	1
<u>แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน</u>					
1. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางโทรทัศน์ เช่น รายการพบแพทย์ศิริราช ช่อง 7 รายการคนสู้โรค ช่องไทยทีวี รายการชิตห่มอ ช่อง 7 รายการอาโรคาปาร์ตี้ ช่อง 9 รายการ healthy variety ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ช่อง TNN					
2. รายการความรู้ทางการแพทย์ทางวิทยุ เช่น คลื่น FM 102 MHZ รายการสุขภาพดีมีความสุข คลื่น FM 107.25 MHZ รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อประชาชน					
3. คอลัมน์ความรู้ทางการแพทย์ทางหนังสือพิมพ์ เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์					
<u>แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต</u>					
1. ฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับ ได้แก่					
1.1 ฐานข้อมูล Mc Graw-Hill's Access medicine					
1.2 ฐานข้อมูล proquest.umi.com					
1.3 ฐานข้อมูล mdconsult.com					
2. ฐานข้อมูลที่ สกอ. บอกรับ (ThaiLIS) ได้แก่					
2.1 Springerlink.com					
2.2 web of science					
2.3 Science Direct					
2.4 Pubmed					
2.5 HW Wilson					
3. เว็บไซต์อื่นๆ ได้แก่					
3.1 www.Studentconsult.com					
3.2 www.thepoint.com					

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะแพทยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอให้ท่านกาเครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
<u>ปัญหาภายในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>					
<u>หนังสือ</u>					
1. หนังสือตำรามีจำนวนไม่เพียงพอ					
2. หนังสือตำราที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ					
3. หนังสือตำราที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย					
4. หนังสือตำรามีสภาพเก่า / ชำรุด					
5. จัดเรียงหนังสือบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่ ทำให้หาไม่พบ					
6. หนังสือตำราภาษาไทยฉบับพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน					
<u>หนังสืออ้างอิง</u>					
1. หนังสืออ้างอิงมีจำนวนไม่เพียงพอ					
2. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการ					
3. หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลาย					
4. หนังสืออ้างอิงมีสภาพเก่า / ชำรุด					
5. จัดเรียงหนังสืออ้างอิงบนชั้นไม่ตรงตามหมวดหมู่ ทำให้หาไม่พบ					
<u>วารสาร</u>					
1. วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ					
2. วารสารเล่มใหม่ออกวางบนชั้นล่าช้า					
3. การจัดเรียงวารสารบนชั้นไม่ตรงตามป้ายชื่อที่ติดไว้					
4. วารสารที่ให้บริการไม่มีความหลากหลาย					
5. วารสารที่ให้บริการไม่ตรงตามความต้องการ					
6. ควรมีการอบรมสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์					
<u>หนังสือพิมพ์</u>					
1. ไม่ทราบแหล่งจัดเก็บหนังสือพิมพ์ล่วงหน้า					
2. หนังสือพิมพ์ที่ให้บริการภายในห้องสมุดมีชื่อเรื่องไม่หลากหลาย (ปัจจุบันมีให้บริการ 5 ชื่อเรื่อง คือ มติชน ไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ บางกอกโพสต์					

ตอนที่ 4 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
<u>ปัญหาภายในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ (ต่อ)</u>					
<u>จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย</u>					
1. ไม่ตรงตามความต้องการ					
2. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย ไม่หลากหลาย					
3. ประเภทของจุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย เข้าถึงได้ยาก					
4. จุลสาร ข่าวสาร รายงานการวิจัย ไม่ทันสมัย					
<u>สื่อโสตทัศนวัสดุ</u>					
1. จำนวนของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้					
2. โสตทัศนวัสดุไม่ตรงตามความต้องการใช้					
3. ประเภทของโสตทัศนวัสดุไม่หลากหลาย					
<u>ฐานข้อมูลออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต</u>					
1. ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ตรงตามความต้องการ					
2. เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง					
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น OPAC มีจำนวนน้อย					
4. ไม่มีมีการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ให้พร้อมใช้					
<u>บุคลากร</u>					
1. บุคลากรตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ					
2. บุคลากรไม่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ					
3. บุคลากรพูดจาไม่สุภาพ					
4. บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องที่ให้บริการ					
<u>สภาพทั่วไป</u>					
1. เครื่องปรับอากาศเย็นเกินไป					
2. แสงสว่างไม่เพียงพอ					
3. เสียงดังรบกวน					
4. พื้นที่ให้บริการในห้องสมุดคับแคบ					

ตอนที่ 4 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
<u>ปัญหาภายนอกห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์</u>					
1. การเดินทางไม่สะดวก					
2. ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร					
3. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด					
4. การให้บริการข่าวสารภายนอกห้องสมุด					

ขอบคุณที่ช่วยตอบแบบสอบถามค่ะ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวสุชีรา เลี้ยงสมบูรณ์

วันเดือนปีเกิด

24 กุมภาพันธ์ 2508

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

7/884 หมู่ 6 แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา

กรุงเทพฯ 10150

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

บรรณารักษ์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2529

ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์)

จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2553

ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ